

JANUAR 1989, ŠTEVILKA 1

Ob dnevu JLA

22. DECEMBER — rojstni dan naših oboroženih sil, praznik naše armade in nenazadnje praznik vseh delovnih ljudi n občanov, kajti številne skupne aktivnosti pri delu, vajah, tekmovanjih in na raznih prireditvah potrjujejo povezanost med ljudstvom in našo oboroženo strukturo.

Tudi v naši občini smo s številnimi prireditvami v decembru proslavili dan oboroženih sil in občinski praznik. Najpomembnejša med njimi so bila vsekakor športna tekmovanja, ki imajo velik pomen tudi za krepitev bojne sposobnosti pripadnikov naših enot teritorialne obrambe. Tako kot vsako leto je bilo izvedeno tradicionalno orientacijsko tekmovanje, imenovano Pohod po poteh 2. štajerskega bataljona na Tisje, tekmovanje radiotelegrafistov in pa strelsko tekmovanje.

Na tradicionalnem orientacijskem pohodu na Tisje so poleg domačih ekip sodelovale tudi ekipe občinskih štabov TO iz sosednjih občin. Start ekip je bil pred spomenikom NOB v Litiji. Tekmovalci so cilj dosegli po uspešno opravljenih nalogah na delovnih točkah in dobrem znanju iz orientacije. Vse naloge je med ekipami teritorialcev naj-

bolje opravila ekipa OŠTO Litija, od mladincev pa ekipa taborniškega oddelka Srebrni pajki iz Litije.

Tekmovanje radiotelegrafistov je že tud preraslo v tekmovanje medobčinskega značaja, končalo pa se je z zmago ekipe OŠTO Litija.

Tradicionalno strelsko tekmovanje je prav tako potekalo ekipno in posamezno v dveh kategorijah. Med mladinci je zmagala ekipa OŠ Šmartno, med člani pa ekipa OŠTO Litija.

Vsi pokali in priznanja za dosežene uspehe na navedenih tekmovanjih so bili podeljeni na osrednji proslavi v počastitev dneva oboroženih sil, ki so jo tokrat spet pripravili v Litiji. Kulturni program so za to priložnost pripravili učenci Osnovne šole Dušan Kveder-Tomaž iz Litije (Rozmanov trg). Osrednja prireditev pa je tudi priložnost za pregled doseženih uspehov v tekočem letu, za kar so najzaslužnejši prejeli priznanja in pohvale. Prebrana so bila tudi vsa napredovanja v višje čine. Med vsemi udeleženci prireditve pa je bilo ob tem prazniku čutiti edino željo za v prihodnje, željo po miru in svobodi.

Marina Krnel

LETO 1989

Letošnje leto bo vsekakor leto usklajevanja z novo zakonodajo. Prav tako bo leto 1989 leto postopnega prilagajanja za vstop v tako imenovano Evropo 1992, saj se zavedamo usodnih posledic, do katerih bi prišlo, če v tem kratkem času ne bomo postali, vsaj po tehnični plati, enakopraven član EGS. Ključni cilj lanskega leta, umiriti inflacijo, bo tudi v letošnjem letu naša glavna naloga. Na žalost je program majskega ukrepov zaradi socialnih pritiskov začel popuščati, tako da bo ta cilj dosegljiv do konca leta, seveda, če ne bo podobnega popuščanja. Bitke pa ne moremo dobiti ne v izvršnem svetu niti v skupščini, ampak v gospodarskih organizacijah. Brez dvoma smo se znašli pred tem, da bomo morali tako ali drugače uresničiti nujno potrebne reforme. O neobhodnosti le-teh nihče več ne dvomi, več je vprašan o ustreznosti njihovih vsebin.

Ključne naloge, ki jih bo letos treba uresničiti, so opredeljene v Kratekoročnem programu aktivnosti za izvajanje družbenega plana občine Litija za obdobje 1986—1990 v letu 1989, ki so ga v osnutku obravnavali delegati vseh treh zborov občinske skupščine na decembrski seji. V program smo med drugim zapisali, da bomo povečali rast proizvodnje s prilagajanjem poslovne in proizvodne politike zahtevnejšim tehnološkim in tržnim zahtevam domačega in tujega trga. Praktično so vse OZD v občini v fazi prestrukturiranja proizvodnje s ciljem prilagajanja tržišču: bolje delati, z manj stroški in več znanja. Če hoče šmarska Usnjarna, naš največji izvoznik, v letošnjem letu uspešno gospodariti, mora povečati izvoz za 20 milijonov am. dolarjev, kar pomeni skoraj 70% celotnega prihodka, ustvarjenega z izvozom. OZD se zavedajo, da bodo tržne razmere dovoljevale obstanek samo tistim podjetjem, ki bodo učinkovita in uspešna v vseh vidikih poslovanja.

V zdajšnjem času, ko OZD bijejo bitko za zmanjšanje stroškov na enoto, ko zaposlovanja praktično ni, bo izrednega pomena povečati delež drobnega gospodarstva v družbenem proizvodni občine. Odpiranje manjših produkcijskih enot, ustanavljanje malih samostojnih organizacijskih enot, ki bodo sposobne zelo hitro reagirati na vsakodnevne signale s trga oz. svojega okolja, bo prednostna naloga. Seveda bo za doseg te ciljev potrebno v občini ustvariti vse pogoje, od prostorskih pa do stimulatивnejše davčne politike. Na tem področju imamo izredne možnosti in jim moramo izkoristiti. Kovina Šmartno ima v letošnjem letu ambiciozen načrt pridobiti večje število kooperantov s področja občine. Izrednega pomena je tudi, da smo v letošnjem letu v okviru Tegrada v občini začeli z delom na razvoju industrijskih računalnikov, kjer bo možnost zaposlitve znanje.

Seveda pa ne morem tudi mimo težav, s katerimi smo se srečevali na področju družbenih dejavnosti. Na žalost še vedno nismo presegli miselnosti, da so zdravstvo, šolstvo itd. sestavni del gospodarjenja oz. njegova nadgradnja, ne pa zgolj poraba. Nепrestano zakonsko omejevanje na tem področju nam ne pušča dosti manevrskega prostora. Nesprejemljivo je, da so osnovni programi, ki so zakonsko opredeljeni, odvisni od gospodarske moči posamezne občine. Prav zaradi teh problemov pričakujemo v letošnjem letu sistemske spremembe na tem področju.

Kljub težki situaciji, v kateri se nahajamo, smatram, da lahko optimistično gledamo na leto, ki je pred nami. Če bomo nadaljevali z neverjetnim zagonom in z nešteto udarniškiimi urami, ki so jih lani opravili naši občani v krajevnih skupnostih, se nam ni treba bati za boljši jutri. Prepričan sem, da bomo kos zastavljenim nalogam.

Bojan Mihelič

Osrednja proslava je bila v dvorani na Stavbah

Za nami je leto 1988. Za marsikoga hvaljeno, za marsikoga gra-
jano. Kakorkoli že, minilo je. Minili pa so tudi prazniki. Za nas, Liti-
jane, poleg novoletnih eden najlepših — praznik občine. Praznova-
li smo ga v spomin na znamenito bitko I. štajerskega bataljona na
Tisju.

Poleg vrste prazničnih prireditev omenimo osrednjo proslavo, ki so jo organizirale občinska skupščina in družbenopolitične organizacije Litije v soboto, 24. decembra 1988, v dvorani na Stavbah. Proslave so se udeležili preživeli borci I. štajerskega bataljona, narodni heroji, častni občani, borci, aktivisti, praporaši, mladina in občani. Med kulturnim programom, v katerem so sodelovali člani SPO, učenci OŠ Franc Rozman-Stane Šmartno pri Litiji in Folklorne skupine Javorje so bila podeljena letošnja občinska priznanja in listine o priznanju. Še posebej svečano so izvele besede predsednika SO Litija tovariša Mira Kaplje, ki je v svojem nagovoru podčrtal kontinuiteto revolucije, ki traja, in opozoril na vse dosežke, ki jih tudi v teh težkih časih ne manjka.

Letošnja občinska priznanja so prejeli: AK Milan Borišek za dosežke

na področju družbenih dejavnosti, Vinko Košmerl in Andrej Gradišek za dosežke na gospodarskem področju, dr. Pavle Lebinger za dosežke na področju zdravstva in Viktor Semec za prispevek k razvoju družbenopolitičnega sistema in samoupravnih odnosov.

Listine o priznanju pa so prejeli: CIDM — odbor projekta Levstikova pot, za ureditev Levstikove poti od Litije do Čateža, generalpodpolkovnik Mirko Mirtič za zasluge pri gradnji partizanske magistrale in krepitev odnosov med LAO in občino Litija, Fani Sluga za dolgoletno aktivistično delo v organizaciji RK, Jože Primožič za vsestransko in vzorno sodelovanje s KZ ter za dosežene uspehe pri proizvodnji mesa in mleka in Vinko Belko za aktivno delo pri projektu Vače 81 ter postavitvi geodetske zbirke na Bogenšperku.

J. S., foto: K. Šušteršič

Veri Kolman — dolgoletni vodja litijskih modelarjev

Vinko Košmerl — direktor KZ Litija

Andrej Gradišek — direktor Mesarije in prekajevalnice Litija

dr. Pavle Lebinger — direktor ZD Litija

Pogovor o človekovih pravicah

Občinski komite ZKS in Medobčinsko študijsko središče Ljubljana organizirata za člane osnovnih organizacij z območja KS Litija levi breg in Litija desni breg serijo študijskih srečanj. Na zadnjem je o prvani državi ter varstvu svoboščin, pravic in dolžnosti človeka govoril dr. Danilo Türk, podpredsednik sveta za varstvo človekovih pravic in temeljnih svoboščin pri Republiški konferenci SZDL Slovenije. Zaradi aktualnosti teh vprašanj, pa tudi zato, ker želijo delovanje ZK čim bolj odpreti širši javnosti, so se odločili, da na tokratno srečanje povabijo tudi predstavnike ostalih družbenopolitičnih organizacij in posameznike, ki jih ta vprašanja zanimajo.

Tako uvod kot vsebinsko bogata razprava sta potrdila, da vprašanje človekovih pravic ni neko sektorsko vprašanje, ampak gre za temeljno vprašanje, ki posega praktično na vsa področja delovanja in življenja družbe in posameznika in ki obenem odraža moralno podobo družbe.

Dr. Türk je udeležence seznanil tudi z delom Bavconovega sveta in pa jugoslovanskega foruma za človekove pravice, katerega član je. Med 300 vlogami, ki jih je prejel Bavconov svet, prevladujejo premoženjska vprašanja, zlasti še v zvezi z razlastitvami, odškodninami in arondacijami.

Jugoslovanski forum za človekove pravice je prejel 800 vlog, največ jih je povezanih z uporabo 133. čl. KZ SFRJ (sovražna propaganda) in 114. čl. KZ SFRJ (protirevolucionarno delovanje). Tem sledijo vloge s Kosova in problemi v zvezi z nezakonitimi odvzemi svobode zaradi duševne bolezni. Šele na zadnjem mestu so najrazličnejši problemi, povezani z delovnimi in stanovanjskimi spori.

Razprava je odprla številna vprašanja, na vsa tudi ni bilo mogoče dati dokončnih in edino veljavnih odgovorov. Naštetimo samo nekatera: ali politični pluralizem nujno pomeni restavracijo večstrankarskega sistema; kakšne so zahteve v pogledih na človekove pravice znotraj Jugoslavije in kakšna skupna akcija je možna in potrebna; kako opredeliti človekove pravice v naši ustavi; vprašanje odgovornosti za Goli otok; razmere v jugoslovanskih zaporih; razmere v ostalih socialističnih državah in stične točke z njimi itd.

Naj tokrat napovemo naslednje študijsko srečanje, ko se bo z delavci OŠ Litija in Šmartno o nacionalnem vprašanju in federalizmu pogovarjal član predsedstva SR Slovenije dr. Janke Pleterski.

Viktor Semec — delegat DPZ in RO ZZB Slovenije

B. V.

KRATKE NOVICE V SLIKI IN BESEDI

23. decembra, na večer pred praznikom občine Litija, so na gradu Bogenšperku svečano predstavili knjigo Partizanski koridor, ki jo je izdala Partizanska knjiga. V njej so avtorji Ciril Godec, Henrik Ribič-Muk, Vili Kos, Franc Poglajen s sodelavci predstavili to edinstveno organizacijo prehodov preko Save, ki je učinkovito delovala med vso okupacijo. Predstavitvi so prisostvovali številni revolucionarji, narodni heroji, borci, mladina in občani. V kulturnem programu so sodelovali: pevke ŽPZ Gabrovka, Glasbena šola Litija in domači recitatorji.

Mitja Ribičič, urednik Partizanskega koridorja, govori o zasnovi knjige

Da se nam ni treba bati za usodo slovenske besede, nam dokazujejo tudi mladi literati, ki pod vodstvom mentorice Jože Konjar že nekaj časa organizirano delujejo. Pred praznikom občine so izdali svoj almanah Mlada beseda in se predstavili na literarno-glasbenem večeru.

Ob tej priliki so v avli SO Litija odprli razstavo slikarskih del Francija Železnika.

Mladi umetniki so se nam predstavili.

Slikar Franci Železnik pred enim svojih olj.

Da se je Litija polepšala, pričča tudi ta fotografija, ki predstavlja novo Valvasorjevo ploščad pred KZ Litija. S tem so se pričela dela za obnovo starega mestnega jedra. Na sliki: Valvasorjevo ploščad odpira predsednik SO Litija tov. Miro Kaplja.

V dneh pred novim letom je pričela z delom delovna enota s področja računalništva, in sicer del razvojno-programskega oddelka Tegrada, ki se ukvarja s proizvodnjo mikroročunalnikov. Zaposluje 3 strokovnjake, ki bodo delali za potrebe industrije.

V decembru 1988 so v litijski šoli ustanovili motorno in jadralno sekcijo pri AK Milan Borišek Litija. V njej so se združili mladi iz Zasavja, ki jih mikajo zračne višave. Sekcija si je zadala nalogo, da bo v letu 1989 pričela z usposabljanjem mladih pilotov in pridobila ter opremila vzletno-pristajalno stezo. Za predsednika sekcije so izvolili športnega pilota Romana Labo. Na sliki: predsednik sekcije Roman Laba bere program dela na ustanovnem občnem zboru motorne in jadralne sekcije.

V petek, 13. januarja, so odprli del partizanske magistrale na odcepu Pusti Javor — Temenica, kjer so položili prvo plast asfalta. Računajo, da bo letos, če ne bo prevelikih finančnih zagat, dosežena povezava krajev Bič — Litija.

V nedeljo, 9. januarja, so tudi v Litiji izvolili podružnico Kmečke zveze Slovenije. Za predsednika so izvolili tovariša Francija Rokavca. Na sliki: tovariš Franci Rokavec govori delegatom.

Pogovor s predsednico komiteja
za družbeno planiranje in gospodarstvo tov. Olgo MALENŠEK

O litijskem gospodarstvu

Na pragu novega leta smo se pogovarjali s tovarišico Olgo Malenšek o problemih litijskega gospodarstva in ji pri tem zastavili nekaj konkretnih vprašanj.

Tovarišica predsednica, zajadrali smo v novo koledarsko in poslovno leto 1989. Kako bi vi kot odgovorna oseba s področja gospodarstva ocenili pravkar minulo leto?

Že vrsto let, in tako tudi v preteklem letu, niso bili znani pogoji gospodarjenja. Gospodarstveniki zahtevajo, naj bi bili pogoji gospodarjenja za naslednje leto znani vsaj v zadnjem trimesečju. Le-ti pa naj bi veljali vsaj eno leto.

Kljub vsem nejasnostim in spremembam pogojev gospodarjenja se je litijsko gospodarstvo v preteklem letu dokaj uspešno prilagajalo. V začetku leta smo beležili povečan obseg proizvodnje za 10 odstotkov v primerjavi z januarjem preteklega leta. V obdobju do julija pa je le-ta padel in je šele v avgustu pričel rasti.

Kazalci v devetih mesecih so pokazali rast celotnega dohodka, dohodka in akumulacije med povprečjem slovenskega gospodarstva, kar pa ne pomeni dosti zaradi slabih rezultatov v letu 1987.

»Teško pričakovani« majske ukrepi zvezne vlade tudi niso prispevali k uspešnosti. Akcija razbremenitve gospodarstva ni dala željenih učinkov. Analiza je pokazala, da so obremenitve gospodarstva od občine rastle počasneje kot republiške.

Že ob polletju smo ugotovili, da je višina kreditov presežala obseg lastnih sredstev gospodarstva. Visoka obrestna mera, ki jo je moralo plačevati naše gospodarstvo, je izničila vsa prizadevanja za večjo storilnost in boljše delo.

Iz vsega je razvidno, da delavci v litijskem gospodarstvu niso bili motivirani za boljše delo. Kot odgovorna oseba za področje gospodarstva se počutim popolnoma brez moči ob uveljavljanju razno raznih ukrepov, ki jih sprejema zvezna vlada.

Ali bi nam lahko orisali perspektive litijskega gospodarstva v letu 1989, morda tudi z vidika novega zakona o podjetjih?

Perspektiva litijskega gospodarstva je zelo zaskrbljujoča. Poleg zasta-

relosti, odpisanosti opreme, visoke zadolženosti se srečujemo še z neustrezno organiziranostjo. Šest organizacij od skupno šestnajst gospodarskih organizacij je temeljnih organizacij. V njih je 39 odstotkov delavcev zaposlenih v gospodarstvu.

Že dosedaj ugotavljamo, da imajo v posameznih TOZD-ih organizirane le najnujnejše skupne službe. V glavnem pa so vse poslovne funkcije, od nabave, prodaje, financ, investicij in razvoja, organizirane v skupnih službah na ravni delovnih organizacij, njihovi sedeži pa so izven območja naše občine. Tudi to je eden izmed glavnih razlogov, poleg tega da imamo delovno intenzivno gospodarstvo, za možnost zaposlovanja strokovnjakov. Še bolj pa bo v bodoče vprašljiv razvoj dosedanjih temeljnih organizacij glede na položaj, ki ga bodo imeli v okviru podjetja.

Na dan uveljavitve zakona je tekel postopek statusne spremembe iz TOZD v delovno organizacijo SGD Beton, TOZD Gradmetal Litija. Pos-

Olga Malenšek

topek bodo lahko izvedli do konca po trenutno veljavnih samoupravnih aktih. Mora pa biti končan, predno bo delovna organizacija SGD Beton uskladila svoje samoupravne akte (STATUT PODJETJA) z novim zakonom.

Katere bodo težiščne naloge komiteja za družbeno planiranje in gospodarstvo v tem letu?

Sprotno bomo ugotavljali gibanja na področju gospodarstva in negospodarstva. Poskušali bomo uresničiti ključne naloge, ki smo jih zapisali v »Kratkoročni program aktivnosti za izvajanje družbenega plana občine Litija za obdobje 1986—1990 v letu 1989«.

Zapisal: J. S.

Obisk delegacije radikalne stranke v Kovini

V okviru obiska članov transnacionalne radikalne stranke pri vodstvu ZSMS je njihov vodja Marco Panella s sodelavci in novinarji v

sprejemstvu Andreja Verliča, sekretarja Republiške konference ZSMS, Zorana Tahlerja, vodje komisije za mednarodno sodelovanje pri RK

ZSMS, in Andreja Verliča, vodje Centra za informiranje, raziskovanje in založništvo obiskal tudi delovno organizacijo Kovina. Predstav-

nike stranke (poleg Italijanov je največ članov prav iz Jugoslavije) sta sprejela Gorazd Cuznar, direktor Kovine, in Bojan Lepičnik, direktor sektorja za splošne zadeve, obisku pa je prisostvoval tudi Mirko Kaplja, predsednik Skupščine občine Litija.

Najprej so si gostje ogledali proizvodni proces v tovarni, nato pa so se zadržali v prijateljskem pogovoru. Gorazd Cuznar je pozdravil odločitev vodstva slovenske mladine, Andrej Verlič pa je poudaril, da so se za obisk Kovine (Kovina je bila edina slovenska delovna organizacija, ki so jo člani radikalne stranke obiskali v času obiska v Sloveniji) odločili zato, da bi pokazali, za kakšne delovne organizacije se vse od krškega kongresa naprej zavzema mladinska organizacija. Še eno dejanje več, da je Kovina res na pravi poti. Marco Panella je v imenu vodstva stranke Gorazda Cuznarja in Mirka Kaplja povabil na njihov kongres, kjerkoli že bo.

»Še vedno razmišljamo, da bi bil v času od 22. do 27. marca letos kongres v Ljubljani, Zagrebu ali Beogradu, čeprav imamo po lanski odločitvi vaše zvezne vlade vedno manj upanja,« je v pogovoru poudaril Marco Panella.

Tekst in foto:
RUDI BREGAR

V razgovoru so med drugimi sodelovali Andrej Verlič, Marco Panella, Gorazd Cuznar in Mirko Kaplja (od leve proti desni)

Gradnja čistilne naprave za Litijo in Šmartno

V zadnji številki našega glasila ste, spoštovani bralci, lahko prebrali vest, da je v izdelavi študija o možnostih čiščenja odpadnih voda za območje Litije in Šmartna, ki naj bi jo DO Hidroinženiring izdelala do januarja 1989.

Izvršni svet SO Litija je sprejel terminski plan gradnje čistilne naprave s predvideno finančno konstrukcijo, ki ga po njegovem sklepu danes tudi objavljamo.

Dinamika zagotavljanja sredstev in gradnje čistilne naprave:

a) Ocena predračunske vrednosti		
— čistilna naprava 50.000 E		8.000.000.000
— kolektorji		3.000.000.000
Skupaj		11.000.000.000
b) Način financiranja čistilne naprave in kolektorjev		
— ZVS Slovenije		4.800.000.000
— uporabniki		6.200.000.000
c) Deleži uporabnikov glede na obremenitev čistilne naprave		
— IUUV, TOZD Usnjarna Šmartno	46%	2.760.000.000
— Mesarija in prekajevalnica	11%	660.000.000
— Predilnica Litija	7%	420.000.000
— Lesna industrija Litija	4%	240.000.000
— Kovina Šmartno	2%	120.000.000
— ostale organizacije	6%	360.000.000
— gospodinjstva	24%	1.440.000.000
	100%	6.000.000.000
d) Zagotavljanje finančnih sredstev na podlagi programa realne stopnje rasti cene kanalščine		

Uvesti je potrebno novo ceno kanalščine za vse uporabnike tako, da se ceni enostavne reprodukcije prišteje 1408 din/m³ porabljene vode ne glede na to, ali so trenutno priključeni na kanalizacijo ali ne.

gospodinjstvo	100 + 1410 = 1510 din/m ³
gospodarstvo	450 + 1410 = 1860 din/m ³
ustanove	310 + 1410 = 1720 din/m ³

Cene kanalščine je potrebno tromesečno valorizirati glede na doseženo inflacijo. Tako izračunane cene bi v treh letih zagotovile 40% delež za gospodinjstvo in družbene dejavnosti. Rok: 1. 1. 1989

e) Zagotavljanje finančnih sredstev po sporazumu med onesnaževalci in OVŠ Ljubljanska Sava

IUV TOZD Usnjarna Šmartno, Mesarija in prekajevalnica, Predilnica Litija, Lesna industrija Litija in Kovina Šmartno morajo skleniti sporazum z OVŠ Ljubljanska Sava za plačevanje dodatnega prispevka za gradnjo čistilne naprave v višini 40.000 din/Ep letno. Na podlagi teh sporazumov bodo letne obremenitve naštetih OZD naslednje:

OZD	Ep	din/Ep letno	din letno
IUV	23.000	40.000	920.000.000
Mesarija	5.500	40.000	220.000.000
Predilnica	3.500	40.000	140.000.000
LIL	2.000	40.000	80.000.000
Kovina	1.000	40.000	40.000.000
Skupaj	35.000	40.000	1.400.000.000

Čiščenje kurilnih in dimovodnih naprav

Zbori občinske skupščine so v letu 1988 razveljavili občinski odlok o rokih in načinu čiščenja dimovodnih, kurilnih in prezračevalnih naprav, sprejet leta 1976, ki ni bil v skladu z republiškim pravilnikom. Tako se sedaj uporablja republiški pravilnik, ki je bil objavljen v Uradnem listu SRS, št. 1/74.

Na seji izvršnega sveta občinske skupščine je bilo zahtevano, da se zaradi boljše informiranosti občanov v občinskem glasilu objavi povzetek omenjenega pravilnika in pomembnejša določila zakona o dimnikarski službi. Povzetek je sedaj pred vami.

Dimnikarska služba opravlja čiščenje in pregledovanje kurilnih naprav, dimovodnih in prezračevalnih naprav. Organizirana mora biti tako, da zajema celotni teritorij občine in da delo opravi v predpisanih rokih. Čiščenje in pregledovanje kurilnih, dimovodnih in prezračevalnih naprav lahko opravlja samo oseba, ki ima strokovno izobrazbo za dimnikarja.

Poleg dimnikarske službe smo tudi sami odgovorni, da so omenjene naprave očiščene v predpisanih rokih, vendar tega neusposobljena oseba ne sme opraviti.

Poleg čiščenja dimnikarska služba ugotavlja tudi tehnično brezhibnost naprav. O pomanjkljivostih pisno opozori lastnika ali upravljalca zgradbe, ta pa jih mora v predpisanim roku opraviti.

Da bi dimnikar svoje delo lahko nemoteno opravljal, ima pravico vstopa v prostore zgradb, kjer so kurilne, dimovodne in prezračevalne naprave. To mu lastnik oz. upravljalca mora omogočiti. Povedati pa je treba tudi, da lahko organ, ki je izdal dimnikarju dovoljenje, le-tega tudi vzame, če ugotovi, da dimnikar občutno zanemara dimnikarsko službo.

Nadzor nad opravljanjem dimnikarske službe opravlja požarna inšpekcija na požarno-varnostnem področju, sanitarna inšpekcija na področju dimne emisije, tržna inšpekcija pa na področju cen.

Višina dodatnega prispevka za gradnjo čistilne naprave se mora tromesečno valorizirati za doseženo inflacijo in se obračunava od 1. 1. 1989 naprej

4. Dinamika gradnje čistilne naprave

- a) v letu 1989
- pridobitev zemljišča
 - investicijski program
 - lokacijsko dovoljenje
 - projekti
- b) v letu 1990
- I. faza čistilne naprave
 - pričetek gradnje kolektorjev Šmartno-Litija in Litija levi breg — Litija desni breg
- c) v letu 1991
- dokončanje I. faze čistilne naprave
 - I. stopnja biološkega čiščenja
 - II. stopnja biološkega čiščenja

5. Potrebna finančna sredstva glede na plan gradnje po letih

— V letu 1989	500.000.000 din
— v letu 1990	7.500.000.000 din
— v letu 1991	3.000.000.000 din

6. Predvidena finančna konstrukcija po letih

a) v letu 1988	
— ZVS Slovenije	30.000.000 din
b) v letu 1989	
— ZVSS	250.000.000 din
— uporabniki	250.000.000 din
c) v letu 1990	
— ZVSS	4.500.000.000 din
— uporabniki	3.000.000.000 din
d) v letu 1991	
— uporabniki	3.000.000.000 din

Vsi zneski so ocenjeni na dan 30. 9. 1988 in na podlagi idejnih projektov ter približnih ocen.

Vse zneske je potrebno tromesečno valorizirati z doseženo inflacijo. To pomeni, da se bo morala ocena kanalščine vsake tri mesece povečati za procent dosežene inflacije. Enako povečanje mora biti tudi za prispevek OZD za Ep.

Finančna konstrukcija je zaključena ob predpostavki, da ZVS Slovenije sofinancira izgradnjo čistilne naprave v višini 60% predračunske vrednosti.

Komite za urejanje prostora in varstvo okolja

Zakon o dimnikarski službi pa za kršitve zgoraj navedenih določil predvideva tudi kazenske sankcije, s katerimi je lahko kaznovan uporabnik kurilne naprave, dimovoda ali prezračevalne naprave in dimnikarska služba.

Na podlagi določb predstavljenega zakona je bil v Uradnem listu SRS, št. 1/76, objavljen pravilnik o rokih in načinu čiščenja in pregledovanja kurilnih naprav, dimovodov in prezračevalnih naprav, ki vam ga na kratko predstavljamo.

Kurilne naprave na trda goriva, dimovodi in dimniki v zasebnih gospodinjstvih se čistijo enkrat mesečno, v gostinskih obratih, obratih družbene prehrane, pekarnah itd. pa na štirinajst dni. Če namesto trdih goriv uporabljamo tekoča, se te naprave v gospodinjstvih čistijo enkrat letno, v gostinskih obratih itd. pa enkrat mesečno. Pri uporabi plina se omenjene naprave čistijo po potrebi, vendar najmanj enkrat letno.

Istočnice dimnikov se morajo čisti-

ti najmanj enkrat letno.

Izžiganje dimnikov je dovoljeno, ko dimnikar ali požarna inšpekcija ugotovi, da je to potrebno. Opraviti se mora pod strokovnim nadzorom. Lastnik ali upravljalec zgradbe tega sam ne sme opraviti.

V nekurilni sezoni, to je od 1. 6. do 30. 9., mora dimnikarska organizacija opraviti pregled vseh kurilnih in dimovodnih naprav. Pri tem mora ugotoviti, ali so naprave sposobne za obratovanje.

Dimnikarska organizacija mora voditi tudi ustrezno dokumentacijo, iz katere so razvidni vsi podatki: stanje kurilnih in dimovodnih naprav, pomanjkljivosti in čas čiščenja teh naprav.

Določba o rokih in načinu čiščenja kurilnih in dimovodnih naprav zahteva od dimnikarja strokovno in vestno opravljanje storitev ter obzirnost do uporabnika zgradbe in do njenega premoženja.

ODDELEK
ZA NOTRANJE ZADEVE

Kovina: Skoraj 180 milijonov za izobraževanje

Odslej NTK Kovina Olimpija

Poslovni uspehi so šmarsko Kovino pripeljali na jugoslovansko in vse kaže, da kmalu tudi na mednarodno tržišče. V zadnjih letih so si postavili nove proizvodne in poslovne prostore in izboljšali pogoje dela, v letu 1988 pa so med drugim odprli tudi nov obrat družbene prehrane. Tako zaposleni prihranijo precej časa, saj jim ni treba hoditi na malico v Majolko, obenem pa je tako organizirana prehrana za Kovino precej cenejša.

Tudi Kovina se srečuje s problemi obstoječe gospodarske politike, tako da je imela nekaj časa kljub uspešnemu gospodarjenju zjamčene osebnosti

dohodke. Za propagandne namene so v prvem polletju 1988 namenili nekaj nad 60 milijonov dinarjev in mnogi mislijo, da precej več porabijo

za to kot pa za izobraževanje. Vendar ni tako. Podatki kažejo, da so v prvih šestih mesecih l. 1988 za osnovno in usmerjeno izobraževanje oddvojili skoraj 130 milijonov dinarjev. Poleg tega so za lastne štipendije namenili 14 milijonov, za strokovno izpopolnjevanje šest in za šolnine zaposlenih iz sklada skupne porabe skoraj 27 milijonov dinarjev.

Vsekakor poslovna poteza, ki bo imela tudi ekonomske učinke, je podpis pogodbe o sodelovanju med Kovino in Namiznoteniškim klubom Olimpija iz Ljubljane, kjer so se obojestransko zavezali, da bodo za začetek v prihodnjih štirih letih finančno

pomagali teniškim igralcem ljubljanskega kluba, ki tudi v mednarodnem športu dosegajo izredne rezultate. Ob tem si svoj prodor na mednarodni trg in poznavanje Kovine tudi v drugih državah, ob jugoslovanskem tržišču seveda, želi in pričakuje tudi šmarska delovna organizacija z okrog 200 zaposlenimi.

Ob slovesnosti v prostorih Kovine so najboljšim teniškim igralcem kluba, ki se zdaj imenuje Namiznoteniški klub Kovina-Olimpija, izročili nagrade, kasneje pa so si ogledali še proizvodnjo. Vsekakor zgledna poteza Kovine, ki je poleg litijskega košarkarskega kluba prevzela še pokroviteljstvo nad športom, ki ga pri nas ne podpiramo preveč, skromni tekmovalci pa dosegajo vrhunske rezultate v mednarodni konkurenci.

Tekst in foto:
RUDI BREGAR

Pogodbo o sodelovanju med Kovino in Namiznoteniškim klubom Olimpija sta podpisala Gorazd Cuznar (v sredini), direktor Kovine in mag. Slavko Juvanc (sredina), predsednik ljubljanskega namiznoteniškega kluba v prisotnosti Vlada Šlambergerja (levo), predsednika Namiznoteniške zveze Slovenije.

Po podpisu pogodbe so si ogledali proizvodne prostore Kovine in se pogovorili z zaposlenimi, ki še uspešno premagujejo vse ukrepe sedanje ekonomske politike.

RAZPIS

prijav kandidatov za nagrade in priznanja

»INOVATOR LETA 1988«

1. Za nagrade in priznanja »INOVATOR LETA 1988« lahko kandidirajo delavci iz združenega dela in družbenih dejavnosti v občini Litija, ki so v letu 1988 uresničili dosežke s področja inventivne dejavnosti oziroma inovacije (izumi, tehnične izboljšave, koristni predlogi, nasveti, opozorila, tehnološki dosežki).
2. Kandidate za nagrade in priznanja »INOVATOR LETA 1988« lahko predlagajo:
 - komisija za inventivno dejavnost v TOZD ali DO,
 - delavski sveti TOZD ali DO,
 - družbenopolitične organizacije,
 - društva in
 - fizične osebe.
3. Pisna prijava naj vsebuje:
 - osebnost in splošne podatke avtorja dosežka inventivne dejavnosti oz. inovacij,
 - kratek opis, iz katerega bodo razvidni pomembnost, pogoji in mesto nastanka, prihrank pri materialu, energiji itd., uporabnost, izvirnost in ekonomski ali drugi učinki, ki jih dosežek inventivne dejavnosti oz. inovacije zagotavlja,
 - risbo ali pregledno skico,
 - dokazilo, da je dosežek inventivne dejavnosti oz. inovacije obravnavala in ugodno rešila Komisija za inventivno dejavnost ali drug pristojni organ.
4. Na osnovi pravilnika o podeljevanju nagrad in priznanj »Inovator leta« bo Odbor za pospeševanje inovacijskih in raziskovalnih dejavnosti Občinske raziskovalne skupnosti Litija ocenil predlagane dosežke in določil denarne nagrade. Nagrade in priznanja bodo podeljena na seji skupščine Občinske raziskovalne skupnosti Litija, aprila 1989.
5. Prijave pošljite na naslov: Občinska raziskovalna skupnost Litija, Valvasorjev trg 9a, 61270 Litija. Rok prijave je 20. februar 1989.

RAZPIS

za podelitev

Bloudkovih značk

za leto 1987 in 1988

Vse izvajalce telesnokulturnih dejavnosti v občini Litija, družbenopolitične organizacije in druge organizacije ter posameznike pozivamo, da predlagajo kandidate za podelitev Bloudkovih značk.

Bloudkove značke se podeljujejo organizacijam in posameznikom za njihovo delo in uspehe, ki vplivajo na razvoj telesne kulture in odnosov v njej, in sicer na področju množičnosti, vzgoje, strokovnega dela, propagande, raziskovalne dejavnosti, projektiranja in dosežkov v telesni kulturi.

Predlogi se oblikujejo skladno s sklepom o kriterijih za podeljevanje Bloudkovih značk in navodilih na posebnem obrazcu.

Predloge pošljite do 20. februarja 1989 Komisiji za kadrovske zadeve, priznanja in nagrade pri Občinski telesnokulturni skupnosti Litija, Valvasorjev trg 9a.

KOMISIJA ZA KADROVSKE ZADEVE, PRIZNANJA IN NAGRADE PRI OTKS LITIJ

Sodelovanje z litijsko Delavsko univerzo

Od takrat, ko smo v našem glasilu zadnjikrat pisali o delu Medobčinskega sklada za izobraževanje delavcev na področju samostojnega osebnega dela Ljubljana, Miklošičeva 26, tel. 312-533, se je v tej asociaciji, ki pokriva izobraževalne in kulturne potrebe 8.983 delavcev in delavk 14 občin ljubljanskega območja (brez Domžal in Vrhnike) in Zasavja, zgodilo več zanimivih stvari. Nad 100 milijonov denarne pomoči so razdelili izobraževalnim ustanovam, uspešno izvedli ekskurzijo v Makedonijo, ponudili delavcem in delavkam nekaj specializiranih tečajev, na decembrski skupščini ocenili delo sklada v preteklem letu in se okvirno dogovorili o njem za letošnje leto ter pridobili najnovije podatke o lastnikih, solastnikih in delavcih v 8.186 obratovalnicah ter o njihovi izobrazbi in kvalifikaciji.

Iz niza dogodkov oziroma sklepov izpostavimo dva: sklad bo nadaljeval s specializiranimi oblikami izobraževanja ob delu za delavce pri obrtnikih in jih o tem tudi obveščal s pomočjo časnika DELAVEC V OBRTI, Radia Glas Ljubljane (UKV 102,4 MHz) in Radia Trbovlje (UKV 103,9 MHz). Februarija bo tako izobraževanje spet za delavce in delavke iz zasebnih gostinskih lokalov, prvič pa za frizerke in frizerje. Letos bo po daljšem času sklad spet pripravil dve ekskurziji v tujino. 50 udeležencev bo popeljal na izredno zanimiv splošni obrtni sejem, prav toliko pa tudi na specializirani sejem za kovinsko stroko. Seveda bo vsem, ki se želijo izobraževati ob delu in iz dela, povrnili stroške — pod znanimi pogoji — prav tako kot po dogovoru osnovnim organizacijam sindikata delavcev pri obrtnikih oziroma sekcijam pri obrtnih združenjih, v katerih sodelujejo tudi delavci.

Pa se pomudimo še malo pri izobrazbeni in kvalifikacijski strukturi lastnikov, solastnikov in delavcev v zasebnem delu drobnega gospodarstva v naši občini.

V naši občini je bilo 31. decembra 1987. leta 291 obratovalnic oziroma 291 lastnikov in solastnikov ter 247 delavcev in delavk. Delavcev je bilo tako 82 več kot 31. dec. 1985. leta.

Inštitut za regionalne ekonomske raziskave Ljubljana oziroma njegova sodelavca Franc Dragan in mag. Stanka Setnikar-Cankar sta ugotovila naslednjo izobrazbeno in kvalifikacijsko sestavo:

izobrazba, kvalifikacija	število	delež
— visoka izobrazba	2	6,3%
— višja izobrazba	4	12,5%
— srednja izobrazba	26	81,3%
— nižja izobrazba	—	—
SKUPAJ	32	100%

— visoka kvalifikacija (VKV)	30	5,9%
— kvalifikacija (KV)	296	58,5%
— podkvalifikacija (PK)	55	10,9%
— brez kvalifikacije (NK)	125	24,7%
SKUPAJ:	506	100%

Naša občina v primerjavi z drugimi občinami, ki jih zajema Medobčinski sklad za izobraževanje delavcev na področju samostojnega osebnega dela Ljubljana, ne izstopa, šaj ima izobrazbo in kvalifikacijo na povprečni ravni. Ima pa veliko prednost, saj je sklad v dogovoru z litijsko delavsko univerzo pripravljen pospešiti šolanje delavcev pri obrtnikih na različnih stopnjah.

Stane Jesenovec

Kdo je oproščen plačevanja samoprispevka?

Samoprispevek se lahko uvede za območje krajevne skupnosti ali za del tega območja in izjemoma tudi za območje občine, če so se občani z referendumom predhodno izrekli za njegovo uvedbo. Ves postopek za uvedbo in tudi njegovo kasnejše izvajanje mora potekati v skladu z zakonom o samoprispevku in njegovimi spremembami (objavljeno v Uradnem listu SRS, št. 3/73, 17/83 in 25/85). Prav tako so zakonsko opredeljene tudi oprostive plačila samoprispevka.

In kdo je po zakonu oproščen plačevanja samoprispevka:

— občani, katerih osebni dohodek ne presega minimalnega zneska osebnega dohodka, določenega z zakonom (ta januarja 1989 znaša 490.000,— din),

— upokojeni občani, katerih pokojnina ne presega zneska najnižje pokojnine za polno pokojninsko dobo (ta od januarja 1989 znaša 408.790,— din),

— občani, ki imajo priznano starostno pokojnino po zakonu o starostnem zavarovanju kmetov.

Za lažje razumevanje: Od upokojencev samoprispevka ne plačujejo tisti, ki prejemale varstveni dodatek.

In od katerih prejemkov se samoprispevek tudi ne sme obračunavati:

— od vseh socialnovarstvenih pomoči (otroški dodatek, druž-

benodenarne pomoči iz naslova socialnega skrbstva, rejnine itd.),

— od invalidnine in drugih prejemkov po predpisih o vojaških invalidih in civilnih invalidih vojne,

— od denarnega nadomestila za telesno okvaro,

— od dodatka za pomoč in postrežbo,

— od štipendij učencev in študentov in

— od nagrad, ki jih prejemale študenti in učenci na proizvodnem delu oz. delovni praksi.

Poleg navedenih zakonskih oprostitev plačevanja samoprispevka pa se lahko v posamezni krajevni skupnosti oz. na območju, kjer se samoprispevek uvaja, odločijo tudi o dodatnih oprostivah, ki jih navedejo v sklepu o uvedbi samoprispevka.

Torej zakonske oprostive sedaj poznate. Če vam jih pri obračunavanju samoprispevka ne upoštevajo, to zahtevajte takoj; in sicer v vaši delovni organizaciji ali pa na Skupnosti pokojninsko invalidskega zavarovanja v Ljubljani, kjer vam izplačujejo vaše pokojninske prejemke. Za vse dodatne oprostive, ki niso zakonsko določene, se pozanimajte pri ustreznih delavcih ali organih v svoji krajevni skupnosti.

In kaj storiti, če so vam neupravičeno obračunavali samoprispevek že dalj časa? Od krajevne skupnosti zahtevajte vrnitev obračunanega zneska, seveda ustrezno argumentirano.

Novosti iz zdravstva

Od 1. januarja 1989 dalje veljajo nove pravice in obveznosti uporabnikov zdravstvenih storitev, opredeljene v Samoupravnem sporazumu o uresničevanju zdravstvenega varstva (Ur. list SR Slovenije, št. 47/87).

Uporabnikom je ponovno zagotovljena pravica do povračila potnih stroškov za razdaljo, ki je daljša od 20 km v eno smer v višini stroškov za prevoz z javnimi prevoznimi sredstvi, oziroma če je moral potovati zaradi zdravljenja iste bolezni v zdravstveno organizacijo najmanj petkrat mesečno in je skupna razdalja v eno smer 60 km, povračila stroškov za prevožen kilometer z lastnim avtomobilom (če z javnimi prevoznimi sredstvi ni možen) v višini 15% cene litra super bencina, povračila stroškov prehrane in nastanitve, če je zaradi uveljavljanja zdravstvenega varstva odsoten več kot 12 ur, posmrtnine v višini poprečnega osebnega dohodka v SR Sloveniji v minulem letu in pogrebne v višini 80% cene najcenejšega pogreba.

Od 1. januarja 1989 dalje so doplačila uporabnikov za zdravstvene storitve, zdravila na recept, oskrbni dan v bolnišnici ter nekatere druge stvari manjša. Tako je treba za prvi pregled pri zdravniku osnovne zdravstvene dejavnosti doplačati 1.600 din, za prvi pregled pri specialistu 3.400, za tri ponovne preglede pri specialistu 1.000, za zdravila na recept 1.100, doplačilo za oskrbni dan v bolnišnici pa 5.700. Za zobozdravstvene storitve je treba doplačati za vsako zalivko 1.600, za polno kovinsko prevleko 10.700, za vsako krono z zatičkom 15.200, za začasno totalno ali parcialno protezo 36.000, za vsako totalno protezo 22.100 in za vsako parcialno protezo 27.600.

Plačila participacije k cenam zdravstvenih storitev so ponovno oproščeni za prvi kurativni pregled pri splošnem zdravniku in za zdravila na recept vsi, ki so stari nad 70 let, ter invalidi z najmanj 70 odstotno telesno okvaro, ponovno so oproščeni uporabniki za prve kurativne preglede v osnovni zdravstveni dejavnosti, ki se zdravijo zaradi nalezljivih bolezni, pri katerih je obvezna prijava, in za bolezni zvišanega krvnega pritiska.

KRAJEVNA SKUPNOST JEVNICA

Upokojenci, ostanimo sredi življenja in dela!

Tako je bilo napisano geslo na sceni 18. 12. 1988, ko je Društvo upokojencev Sloga Jevnica razvilo svoj prapor. Dvorano so napolnili njeni člani, življenjski tovariši, gostje in nastopajoči. Dan je bil mrzel, a v dvorani sta kraljevali toplina in prisrčnost.

Društvo upokojencev Sloga Jevnica je mlado, komaj se je porodilo. Prve priprave je na pobudo Zveze društev upokojencev Litija izvedla SZDL v Jevnici, Kresnicah in Ribčah.

Predsednika SZDL Jevnica J. Godec in Kresnic M. Vidic sta 13. januarja 1988 sklicala upokojence KS Jevnica in predstavnike upokojencev iz Kresnic in Ribč. (Prinesla sta tudi seznam bodočih članov društva). Zboru je prisostvoval predsednik ZDU Litija S. Upej. Tako so bili dani vsi pogoji, da se ustanovi DU in izvolijo člani odbora. Podoben zbor upokojencev je bil pozneje še v Kresnicah.

22. februarja 1988 je SZDL Jevnica zbrala na obeh zborih izvoljene člane, da so skupno oblikovali organe DU (predsednik J. Eržen, podpredsednik K. Ostrež (J.), J. Vozel (K), Angela Pleško (B.), F. Babnik (V), tajnik V. Kovič, blagajnik A. Kukovica, člani S. Kokalj, V. Kovač, K. Grobljar, D. Strmljan, V. Markovič, A. Vehovec, S. Skubic, M. Smrkolj) in se zedinili za ime DU SLOGA. Ime ni slučajno. Resnično je bilo potrebno složno opraviti pripravljala dela, zbrati ljudi, določiti mesto društva in 13. januar 1988 kot ustanovni dan občnega zbora DU Sloga Jevnica. S tem so bili izpolnjeni pogoji, da se društvo registrira, sprejme pravila, pridobi še nove člane in tudi 68 članov iz litijskega DU prenese v Jevnico. Vse to delo je odbor v naslednjih

mesecih uspešno opravil. V društvu je bilo najprej 206, pozneje se je vključilo še 11 članov, in sicer: iz KS Jevnica 95, KS Kresnice 77, KS Ribče 45. Zunaj društva je še 53 članov.

V mesecu juniju so se člani odbora že dogovarjali o društvenem praporu. V avgustu je bil zbran ves denar od članov. Na pomoč so pristopili nekatera podjetja, KS in posamezni obrtniki. Tako so zbrali denar za 100 žebličkov in 8 trakov.

Odbor je za svoje člane organiziral že 5 izletov. Vsi so bili dobro obiskani. Sodelovali so tudi v športnih dejavnostih ob tednu upokojencev v Gabrovki. Prav tako so bili prisotni na Vačah, kjer so se sešli pri GEOSS-u in na družabnem srečanju.

Proti koncu leta so vse moči usmerili še v zadnjo nalogo, v decembru razviti društveni prapor. Dela je bilo še dosti. Pripraviti je bilo potrebno primeren kulturni program, zbrati sredstva za srečanje, urediti dvorano, oder in še kaj. Društvo je vedno delovalo v povezavi s KS, DPO in društvi, zato naloge niso bile pretežke, čeprav delo vedno ni bilo lahko opraviti, kajti člani so starejši, društvo obsega 3 KS ali 9 vasi, ki so na desnem in levem bregu reke Save. Pa vendar uspeh ni izostal, ker je vsak zadolžen ali povabljen svoje delo opravil. Tako je predsednik skupščine KS Jevnica S. Rokavec govoril, jevniški in kresniški pevci so peli, učenci OŠ Jevnica recitali, podpredsednik SO Litija J. Kovič pa razvil prapor, ki ga je prevzel v varstvo glavni praporaš J. Mlakar.

Seveda pa so mnogi upokojenci delovali tudi na drugih področjih v svojem okolju.

E. Kovič

Praznovanje v Jevnici

Lani so krajanje Krajevne skupnosti Jevnica praznovali pomembne jubileje, in sicer: 60. obletnico izgradnje železniškega postajališča v Jevnici, 30. obletnico Nogometnega kluba Enotnost in 10. obletnico Športnega društva Enotnost.

Minilo je 60 let, ko je v Jevnici ustavljen prvi potniški vlak. Leta 1928 so krajanje Jevnice in okolice z lastnimi sredstvi in prostovoljnimi delom zgradili železniško postajališče. To je bila v vsej zgodovini kraja najverjetneje prva pomembnejša skupna akcija krajanov. S tem se je odprla pot v svet, ljudje so se začeli zaposlovati izven kraja, vendar več se jih je vozilo z vlakom.

Med NOB je bilo postajališče požgano in po vojni zopet s prostovoljnimi delom obnovljeno. S časom in modernizacijo železnice je postajališče zastarelo. Po letu 1975 si je krajevna skupnost začela prizadevati za njegovo posodobitev. Zaradi tega je Železniško gospodarstvo v Ljubljano pristopilo k izvajanju rekonstrukcije. Uredili in podaljšali so

perona, ju asfaltirali, zgradili stopnice, pozneje pa so uredili še sanitarije in popeljšali videz, tako da je sedaj vzorno urejeno. Danes je železniško postajališče med najbolj prometnimi po številu prepeljanih potnikov v Sloveniji.

Z razvojem kraja se je pred več kot tridesetimi leti med mladimi iz Jevnice in okoliških vasi porodila zamisel, ki je tlela že nekaj časa, in sicer ustanovitev nogometnega kluba. Ob prizadevanju najbolj vztrajnih mladincev in pomoči starejših krajanov je bil leta 1958 ustanovljen in uradno registriran Nogometni klub ENOTNOST Jevnica. Združeval je mlade športnike iz bližnje in širše okolice Jevnice.

S časom se je začelo zanimanje tudi za druge športno-rekreativne dejavnosti in je prišlo do pobude za ustanovitev športnega društva. Tako je bilo leta 1978 ustanovljeno Športno društvo ENOTNOST, ki nadaljuje ime in tradicijo nogometnega kluba.

V društvu so poleg nogometa aktivni še smučarji, strelci, balinarji, igralci

namiznega tenisa, rekreativci in drugi.

V počastitev jubilejev 30. obletnice NK in 10. obletnice SD ENOTNOST Jevnica so bile od 7. do 10. septembra 1988 športne prireditve v nogometu in balinanju, kjer je sodelovalo 24 ekip z 280 udeleženci, med njimi tudi ekipa iz sosednje Avstrije. Osrednja proslava je bila 10. septembra ob 16. uri pri domu SD Enotnost.

Po pozdravnem nagovoru, predstavitvi društva in slavnostnem govoru so bili proglašeni rezultati tekmovanj ter podeljena priznanja športnikom, prizadevnim športnim delavcem, pokroviteljem in vsem, ki so finančno, materialno in moralno podprli društvo. Priznanja sta podelila sekretar NK tov. Marko Godec in predsednik SD tov. Štefan Trebec.

Nogometni klub ENOTNOST je ob jubileju prejel plaketo ZTKO Litija, ki jo je izročil tov. Tine Brilej, predsednik skupščine KS Jevnica tov. Slavko

Rokavec pa je podelil Športnemu društvu ENOTNOST spominsko listino.

Predsednik skupščine KS Jevnica tov. Slavko Rokavec je podelil spominsko listino v znak priznanja in zahvale tudi edinemu še živečemu odborniku in podpredsedniku odbora za izgradnjo železniškega postajališča v Jevnici tov. Francu Jemcu, ki je bil prisoten na proslavi.

V kulturnem programu so sodelovali KUD Jevnica in Zasavski registri.

Razstava o gradnji, obnovi in posodobitvi železniškega postajališča ter razvoja športa in rekreacije v Jevnici, ki je bila v prostorih Gasilskega društva Jevnica in OO ZSMS Jevnica, je popetrila sobotno praznovanje.

Po proslavi je bilo ob domačih melodijah družabno srečanje pri Zadrurnem domu Jevnica.

Jože Godec

KRAJEVNA SKUPNOST LITIJA

Za prostore glasbene šole v Litiji

Prostorske in kadrovske probleme Glasbene šole v Litiji poznam gotovo že deset let. Površno seveda, kot pač poznamo probleme iz raznih sestankov, iz pripovedi in časopisov, vse dotlej, dokler jih ne občutimo na svoji koži.

Od daleč sem občudovala pogum in vztrajnost, s katero se je vodstvo šole v ponižujočem položaju dodatnega programa — ki je popoln odraz nerazumevanja vpliva glasbenega izobraževanja na oblikovanje človeške osebnosti — otepalo z vsakršnimi problemi, zmeraj nekako na robu eksistence.

In vendar: čustveno sem te stvari dojela šele tedaj, ko sem v odurnem, vlažnem kletnem hodniku prvič čakala svojega otroka. Odtlej sem na hodnikih prečkala že kar nekaj ur, saj imam zdaj v glasbeni šoli že dve hčerki in v tem času sem se že dokopala do spoznanja, da mora vsakdo, ki se hoče v litijski občini glasbeno izobraževati, prebiti največ časa na hodnikih in stopniščih, ob čakanju na prostor. Pri štirih prostorih, ki so tej šoli na voljo za njeno delo, organizacijsko drugače resnično ne gre. Človek enostavno mora občudovati optimizem in elan glasbenih pedagogov, ki v takšnem položaju vztrajajo in celo dosejajo izvrstne rezultate, ne da bi vedeli, kaj bo z njimi jutri. Če zmanjka denarja, se pač najprej skrči dodatni program... in v njem ima Glasbena šola Litija položaj, kot bi bilo redno glasbeno izobraževanje na tej šoli kakšen tečaj ali interesna dejavnost, ki jo mirno lahko pogrešamo, če bo zanj zmanjkalo denarja.

Nekoč sem tudi sama obiskovala glasbeno šolo, in ker je bilo to v drugem mestu in v veliko boljših razmerah, lahko pri svojih otrocih presojam dobre rezultate, ki se kažejo predvsem v veselju do poglobljanja glasbenega izobraževanja, ki ga nudi ta šola.

Čeprav se kasneje redno nisem ukvarjala z glasbo, mi je zmeraj poma-

gala živeti. Poglobila mi je hrepenenje po lepem in dobrem in mi okrepila željo, da bi tudi jaz na kakršni koli način to dajala drugim ljudem. Bila mi je tudi v veliko tolažbo v najtežjih trenutkih mojega življenja.

To, mislim, je osnovno poslanstvo vsake glasbene šole, saj je zaradi naravne selekcije (nadarjenosti, vztrajnosti, pridnosti) kasnejših poklicnih glasbenikov iz vsake generacije le nekaj. Glasbena šola pa nam da tudi to, da jih potem znamo spoštovati; da jih ne malikujemo, ampak pretopimo čar, ki nam ga darujejo v naše vsakdanje življenje, v ljubezen do narave in do sočloveka, v lepoto in večno hrepenenje po njej, brez katere je človeško življenje siromašno in nesmiselno.

Ko opazujem svoje otroke, vidim, da Glasbena šola Litija to svoje poslanstvo izjemno izpolnjuje. In hudo mi je, ker lahko z maksimalnimi napori v teh razmerah sprejme le okoli 130 učenec.

Starši, ki smo se odločili glasbeno izobraževati svoje otroke, smo se kolikor toliko mogoče že sprijaznili z nemogočimi razmerami izobraževanja v vlažni, plesnivi kleti in s prezebanjem na hodnikih in stopnišču. Ob tem pa mogoče vsi razmišljamo o velikih besedah, ki smo jih dolga leta prebirali v časopisju: o našem razvoju, bleščočem izobraževanju, o našem kulturnem narodu. In najbrž si vsi, ki se tam srečujemo, želimo, da izvrstni pedagogi ne bi obupali zaradi nemogočih razmer in se zato ne pritožujemo nad nemogočim urnikom, ki ne more biti drugačen. Seveda pa naše misli segajo tudi dlje: v čas, ko bodo v naši zavesti resnično zaživele vse tiste besede in obljube, ki so bile doslej prazne, ko bomo spoznali, da glasbena izobrazba ni elitizem, ampak nuja, ki ji je potrebno zagotoviti primerne razmere in seveda najprej prostore.

In ker sem bila na zadnjem roditeljskem sestanku, lahko izrazim v imenu vseh staršev pričakovanje, da bodo obljube izpolnjene vsaj zdaj, ob zadnjem krajevnem litijskem samoprispevku, kjer je predvidena ureditev podstrešnih prostorov novega prizidka osnovne šole

na Rozmanovem trgu za litijsko glasbeno šolo. Če sodim po svoji glasbeni izobrazbi in po sreči, ki mi jo je dala, vem, da bi bilo drugačno ravnanje brezsrčno in neodgovorno do generacij, ki prihajajo.

Anka Kolenc

Bo knjižnica izgubila matičnost?

Knjižnica ima za svojo dejavnost premajhne in neustrezne prostore. Kljub zagotovilom, da bodo pogoji zagotovljeni do leta 1990, do premikov še ni prišlo.

V ZIK-u, kjer deluje tudi knjižnica, smo se dogovorili, da sami izvedemo nekatere akcije. Organiziranih bo več prireditev, OZD bo ponujena izvedba proslav za njihove interne praznike, pripravljata se prodajna razstava slik in drugo. Vsa pridobljena sredstva bodo porabljena namensko za usposobitev prostorov za knjižnico pod novim nadstreškom dvorane na Stavbah.

Ker bo za ureditev teh prostorov dobrodošla kakršnakoli pomoč v denarju, materialu in delu, smo se obrnili tudi na združeno delo in obrtnike. Obveščamo vse občane, ki tudi želijo pomagati, da svoje prispevke pošljejo na ŽR ZIK Litija št. 50150-603-58015 s pripisom za Matično knjižnico ali pa prispevke oddajo kar v knjižnici. Seznam darovalcev bomo redno objavljali v GO in v drugih sredstvih javnega obveščanja.

Naši občani so se vedno solidarnostno odzvali, kadar je bilo treba komu pomagati, zato tudi tokrat ne dvomimo vanje. Vsi skupaj pa se zavedamo, da bomo imeli le toliko, kolikor bomo sposobni narediti in bomo naredili sami v občini.

Joža Konjar

Moji spomini

Večkrat sem premišljeval, da bi napisal spomine na svojo življenjsko pot. Končno sem se le odločil in prijel za pero.

Rodil sem se pred 66 leti v vasi Hotič, v kmečki družini z osmimi otroki. Bil sem najstarejši. Izučil sem se za mizarja. Po končanem šolanju sem se zaposlil v Domžalah, v tovarni, kjer so izdelovali šaha.

Med vojno sem bil partizanski kurir. Bil sem namreč bolj majhne postave, in sem bil za kurirja najbolj primeren. Ko so me sosedi izdali in mi je pretela nevarnost, so me ponoči prišli iskat partizani. Dodelili so me v Dolenjski odred kot bolničarja, za kar sem bil trikrat odlikovan z redom dela in redom hrabrosti. Doživel sem marsikaj hudega. Najhuje je bilo na Klancu pri Gabrovki, ko smo bili napadeni (izdani). Takrat sem bil najbliže smrti.

Domov se nisem več vrnil zdrav. Zaradi večkratne kapi sem ostal priklenjen na posteljo. Že 4 leta živim v Domu Tisje.

V jesenskih dneh se oziram čez polja, travnike in gozdove naše prelepe slovenske dežele. Vsa ta stvarnost me nagovarja, naj še pišem. Slovenija — zemlja domača — to ni prazna beseda. Z njo je povezano vse, kar se dogaja oz. se je že zgodilo. Zato tudi ne morem brezbrizno mimo sojenja Janši, Tasiču, Zavrlu in Borštnerju v Ljubljani. Vesel sem manifestacij, ki so pokazale našo narodno zavest in človeško solidarnost.

To, kar sem napisal, sem napisal s srcem, ki želi dobro vsem ljudem.

Janez Pavliha

KRAJEVNA SKUPNOST KRESNICE

Novoletna »inventura«

Ob koncu preteklega leta so se zbrali predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij, vodstva KS in delegati KS Kresnice. Namen razgovora je bil medsebojna seznanitev z opravljenim delom v letu 1988 in pregled najpomembnejših načrtov za leto 1989.

Iz jedrnatih poročil je bilo moč ugotoviti, da se v Kresnicah in Kresniškem Vrhu krajani nikoli ne zadovoljijo z doseženim. To ima za posledico neprestano delo na tem ali onem področju, ki vse skupaj vodi k lepšemu in kvalitetnejšemu življenju.

Največ bremen je prevzel svet krajevne skupnosti, ki je postal kar nekaj servis za uresničevanje nalog, ki so jih

krajani uskladili v DPO-jih. Njegova najzahtevnejša naloga v preteklem letu je bila prav gotovo izgradnja kanalizacije. Samo zgođen mraz je preprečil dokončen zaključek del, zato bo ta naloga zaključena spomladi oziroma ko bo to dopuščalo vreme. Omenili smo samo najtežjo nalogo sveta, ker vzdrževanje cest, javne razsvetljave, vodovoda, pluzenje snega, urejanje pokopališča, smetišča, javnih površin itd. sodi že kar v vsakoletne stalne naloge.

Iz poročil, ki so sledila, je bilo moč izluščiti tudi:

- da oživlja aktivnost OO ZK,
- da je OO ZSMS veliko pridobila

z novim prostorom, ki bo izključno namenjen samo mladim oziroma njihovi dejavnosti,

— da KO SZDL (postaja mesto dogovarjanja in odločanja o najpomembnejših smereh razvoja v krajevni skupnosti,

— da so borci v svoji zvezi aktivni v okviru že ustaljenih programov,

— da so rezervne vojaške starešine s svojim vestnim in uspešnim delom prispevali, da je RK ZRVS podelila KS Kresnice plaketo ZRVS Jugoslavije,

— da so delegati sprejeli svoje dolž-

nosti, zavedajoč se odgovornosti, ki so jih s tem prevzeli,

— da so zelo marljiva vsa društva, med katerimi pa v preteklem letu velja zlasti pohvaliti gasilce. Le-ti so svojo 60. letnico delovanja obeležili z novimi tehničnimi pripomočki. Neposredno po proslavi pa so uspeli nabaviti tovorni avto TAM 4500 s 5.000 litr. cisterno, ki bo, ko bo usposobljena, pomenila veliko pridobitev za gašenje požarov, hkrati pa bo v sušnih obdobjih v pomoč pri zagotavljanju pitne vode.

Miro Vidic

V spomin Minki Vidic

V času prazničnega razpoloženja, ko ponavadi zaželimo srečo ob novem letu svojim bližnjim in ko se je komaj staro leto prevesilo v novo, nas je pretresla žalostna novica, da je mnogo prerano za vedno prenehalo biti plemenito srce naši krajanki, dobri in skrbni materi, družbenopolitični delavki in blagajničarki našega gasilskega društva.

Ko smo zagledali črno zastavo na stolpu gasilskega doma, nismo mogli verjeti, da nas je za vedno zapustila naša Minka Vidic, s katero so nas vezale še pred nekaj dnevi tople človeške vezi.

Vsako slovo je težko, bodisi slovo od doma ali prijateljev, najtežje pa je slovo za vedno. Še toliko bolj je smrt pretresljiva, kadar poseže med vrste ljudi, ki so še polni življenja in načrtov. Toda smrt ne prizanaša. Vsako življenje je vredno premišljanja, kot je vsaka bilka vredna sončnega žarka, in vsako življenje ima svoje radosti, pa tudi trpljenje. Takšna je bila tudi Minkina življenjska pot. Če se bežno ozremo na njeno preteklost, lahko zapišemo, da je bilo njeno življenje napolnjeno z delom, skrbmi in samoodrekanjem.

Rojena je bila v železničarski družini v Kresnicah leta 1927. Otroštvo je preživela pri starših, v osnovno šolo je hodila v Kresnicah, nato pa nadaljevala šolanje na tedanji meščanski šoli v Litiji. Ko je bila v najlepših dekliških letih, se je začela vojna in z njo pomanjkanje ter grozote.

Kakor drugod v svetu okupator tudi Kresnicam in okolici ni prizanašal. Ker je doživljala te krivice, se je že kot mladinka odločila, da bo pomagala partizanom in NOV. Zato je živela v vsakodnevnem strahu, da bi njena dejanja in pota odkril okupator.

Po končani vojni se je zaposlila pri takratnem Občinskem ljudskem odboru v Kresnicah in postala članica ZB. Po vojni dela ni manjkalo. Nalagali so ji bremena, samo delo je bila njena pravica, gnala jo je vsakodnevna dolžnost, pravic ni iskala. Takšni so bili časi. Takrat smo bili mladi, zagnani za lepšo bodočnost in srečni smo bili, da ni več vojne.

Kasneje se je zaposlila pri KZ Kresnice—Litija. Leta so hitro minevala in l. 1954 se je poročila s Francem Vidicem iz Grmača pri Moravčah. Začela sta graditi hišo. Gradnja hiše v tistem času, ko ni bilo mehanizacije, je bila še posebno naporna in zahtevna. Vse to sta zmogla in se leta 1958 srečno vselila v novi dom. Družina se je večala in skrbeti je bilo treba za tri sinove. Ko so otroci odrasli, je rada prihajala na roditeljske sestanke in govorile ure ter se zanimala za napredek svojih sinov, ki jih je lepo vzgojila. Poleg tega je skrbelo tudi za svoje starše.

Poleg službe in skrbi za družino je vedno našla čas za delo v KS. Od leta 1963 dalje, ko sem bil takratni tajnik KS, mi je s svojo sposobnostjo dostikrat pomagala. Ko so se nakopičili dopisi, sva jih skupaj reševala. Pomagala in svetovala je svojemu možu, ki je bil predsednik KS. Takrat smo imeli veliko skupnih nalog za dvig in napredek kraja, kot je bila gradnja vodovoda, mostu, šole in drugo. Dolga leta je bila tudi blagajničarka pri sindikalni godbi v Litiji.

Tudi v službi je bila sposobna in zato se je zaposlila na Zavodu za zaposlovanje v Litiji in kasneje na Občinskem sindikalnem svetu kjer je delala do upokojitve leta 1981. Takrat, ko bi lahko mirno zaživela v pokoju, jo je močno prizadela še istega leta nenadna moževa smrt. Da bi lažje prebolela usodni udarec, je, kot prej svojim otrokom, sedaj posvetila vso ljubezen in skrb vnukom. V tem času pa je tudi večkrat potožila, da jo zapušta zdravje.

Že leta 1948 se je včlanila v GD Kresnice in 1982 prevzela blagajniške posle. Ob 60. obletnici GD, ki smo jo proslavljali v preteklem letu, je prejela priznanje za 40-letno delovanje v društvu in še republiško gasilsko priznanje.

Poleg pohval pa je prejela tudi visoko priznanje, in to red dela s srebrnim vencem.

Na zadnji seji UO gasilskega društva, ki je bila 27. decembra, smo te pogrešali. Zvedeli smo, da se ti je zdravstveno stanje poslabšalo, a upali smo, da se bomo v novem letu še srečevali. A to se ni zgodilo.

Mirno počivaj v naši domači grudi, ki si jo neizmerno ljubila.

S. Pepelnak

Program dela odbora za 300-letnico prvega izida Slave vojvodine Kranjske

Janez Vajkard Valvasor, znani raziskovalec naše domovine, je živel v letih 1641 do 1693. Pomemben del ustvarjalnega življenja (od leta 1672 do 1692) je preživel v občini Litija, na gradu Bogenšperku. Skupščina občine Litija je zato ob 300-letnici prihoda Valvasorja na grad ustanovila Odbor za obnovo gradu Bogenšperk, ki je do danes grad Bogenšperk obnovil tako, da že predstavlja pomemben kulturni spomenik.

Vrh in hkrati sklep Valvasorjevega znanstvenega delovanja je njegovo največje in najpomembnejše delo Slava vojvodine Kranjske, ki je izšlo leta 1689. S tem delom je Valvasor ohranil mnoge zgodovinske, geografske, etnografske in druge zanimivosti precejšnje dela današnje Slovenije in njene soseščine, ki so pomembna kulturna dediščina naslednjim rodovom. Prepričani smo, da je bil izid Slave vojvodine Kranjske v tistem času kulturno dejanje izjemnih razsežnosti, in menimo, da je to dejanje ob 300-letnici treba

primerno obeležiti.

Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Litija je na predlog Občinske kulturne skupnosti Litija imenovala odbor za 300-letnico izida knjige Slave vojvodine Kranjske. V njem sodelujejo tudi predstavniki občin Zagorje in Krško, saj je bil s tema občinama Valvasor živiljsko in delovno povezan. Odbor je na osnovi dosedanjih predlogov in idej ter materialnih možnosti sprejel naslednji program:

Odbor za obnovo gradu Bogenšperk, ki deluje od leta 1972 in dela kot organ Kulturne skupnosti Litija. Odbor je opravil že veliko dela in bo v letu 1989 storil vse, kar bo v njegovih močeh, da bi obnovo gradu približal zaključku. Zato bi bilo potrebno ob 300-letnici Slave vojvodine Kranjske razmišljati predvsem o tem, kako spodbuditi vse zainteresirane, da bi grad kot kulturno-zgodovinski in turistični objekt v celoti zaživel.

Po zaključnem znanstvenem posvetovanju o Valvasorju in Slavi, ki ga bo organizirala SAZU v Ljubljani predvidoma v septembru 1989, bo zaključna prireditve na gradu Bogenšperku. Organizacijo prireditve bo prevzel Odbor za 300-letnico Slave vojvodine Kranjske ob sodelovanju Odbora za proslavitev 300-letnice prve izdaje Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske, ki ga je imenovalo Predsedstvo RK SZDL Slovenije.

V drugem polletju šolskega leta 1988/89 bo Odbor spodbudil mlade k proučevanju vsebine Slave vojvodine Kranjske. Verjetne oblike so: tekmovanje v obliki kviza, zbiranje podatkov in spominov na dogodke v zvezi z Bogenšperkom itd. Organizacijo bo prevzel Center za interesne dejavnosti pri OK ZSMS.

V jubilejnim letu 1989 naj bi turistične agencije ob strokovnem vodstvu poskrbele za množično obiskovanje

krajev, ki so povezani z Valvasorjem (Bogenšperk, Vače, Izlake). Del teh obveznosti naj bi prevzelo Turistično društvo Litija.

Izdali bomo novo brošuro o gradu Bogenšperku, ki bi bila razširjen in dopolnjen ponatis sedanje brošure Valvasorjev Bogenšperk (avtorji Branko Reisp, Božo Otorepec, Ivan Godec). Izdal jo bo Odbor za obnovo gradu Bogenšperk.

Knjižnica Litija bo v prostorih gradu (predvidoma v delovni sobi J. V. Valvasorja) pripravila stalno razstavo knjižnih del, ki so povezana z Valvasorjem in njegovim Bogenšperkom.

Odbor za 300-letnico Slave se bo aktivno vključil v vse akcije za obnovo in funkcioniranje Kulturnega doma v Litiji (Stavbe).

O vsej svoji dejavnosti bomo sproti obveščali delovne ljudi in občane. Pri tem bomo največjo pozornost namenili obveščanju s pomočjo Glasila občanov — obenem pa tudi preko drugih sredstev javnega obveščanja.

Aktivno bomo sodelovali z republiškim odborom za proslavitev 300-letnice prve izdaje Valvasorjeve Slave vojvodine Kranjske in drugimi dejavniki, ki bodo zainteresirani za to sodelovanje.

Po potrebi bomo program sproti dograjevali in ga prilagajali potrebam in možnostim.

Odbor bo deloval znotraj Kulturne skupnosti Litija in aktivno sodeloval z vsemi drugimi dejavniki.

Predsednik odbora
Ivan Godec

Mala novinarska šola

Javna občila so posredniki, ki omogočajo, da so ljudje obveščeni in da sami obveščajo; ki sooblikujejo mnenja ljudi, jih vzgajajo in učijo pa tudi zabavajo.

Najhitrejši med njimi je radio. Radijski reporterji potrebujejo le nekaj minut, da prenesejo poslušalcem novice. Po hitrosti sporočanja sledi televizija. Njena prednost pred radiom in časopisom je v tem, da gledalcem prenese podrobnosti, ki jih lahko zazna samo njena občutljiva kamera. Z močjo slike pripelje gledalca na kraj dogodka.

Časopisi ne morejo biti tako hitri, kot sta radio in televizija, zato pa so lahko veliko temeljitejši in izčrpnější pri obravnavi dogodkov.

Zato, da bi bilo novinarsko sporočilo prepoznavno, je treba izpolnjevati tri pogoje: prepoznaven mora biti čas dogajanja, kraj dogajanja in nosilci dogajanja. O dogodkih mora poročati tako, da jih razumejo vsi. Če ni razumljivo, kaj je hotel novinar v svojem sporočilu povedati, je sporočilo zanič.

Novinar tudi ni zasebnik, ki bi svetu pripovedoval o svojih zasebnih težavah in radostih, marveč je družbeni delavec, ki mora delovati kot vez med ljudmi. Stvari, o katerih piše, mora preveriti, in to po možnosti večkrat in pri različnih virih informacij.

Znati mora ločiti bistveno od nebitvenega, zato naj piše jedrnat in zgoščeno, vendar le toliko, da je razumljivo. Če je novinarsko poročilo preskopo, če ni celota, izgubi pravo informacijsko vrednost.

In še zadnje, dobro mora obvladati jezik, v katerem piše. Jezik je edino sredstvo, ki ga ima časnikar na voljo, da pove to, kar hoče in kar bralci od njega pričakujejo. Na televiziji so gledalci zaposleni za gledanjem slike in poslušanjem zvoka, zato niso toliko pozorni na jezik. Gledalec bo težje ujel, če ga je novinar polomil. Časopisni novinar pa je glede jezika neprestano pod nadzorstvom. Beseda, ki je napisana, ostane za vedno in ne izgine tako kmalu.

Naše Glasilo občanov je mesečnik, zato ne moremo pričakovati v njem svežih novic, tako kot recimo v Delu ali Dnevniku. Njegova naloga je obveščati

o dogajanjih v naši občini, še posebej zaželeno so novice iz krajevnih skupnosti, delovnih organizacij, skratka predstavlja naj živiljski utrip naše občine in ljudi, ki v njej prebivajo.

Ker pa časopis nima prostora na pretek, in ker želimo, da so v njem zastopane najrazličnejše novice, je povsem odveč in za objavo celo nemogoče pisati o drobnih novicah iz krajevnih skupnosti ali delovnih organizacij na dolgo in široko. Če se zgodi kaj zelo pomembnega za kraj, naj pisec uporabi katero daljših zvrsti novinarskega sporočanja: reportaža, ocena, intervju, komentar, sicer pa povsem zadostujeta najosnovnejši vrsti: vest in poročilo.

VEST je najosnovnejša informativna zvrst. Pomeni, da o dogodku obvešča, našteva dejstva o njem. Teh dejstev ne pojasnjuje, ne ocenjuje in ne vrednoti. Poleg naštetih lastnosti pa ima vest še posebne, svojevrstne. Ko bralca obvešča o tem, kaj se je zgodilo, dela to tako, da odgovarja na določena vprašanja. Znana so pod nazivom 5 dvojnih vejev (5W — seveda v angleškem jeziku), pri nas pa bi bila to: KDO? KAJ? KJE? KDAJ? in ZAKAJ? Odgovori na ta vprašanja najustrezneje in na najkrajši način opišejo dogodek tako, da bralci o njem zvedo bistveno. Za pisanje vesti velja, da mora odgovoriti vsaj na štiri od teh vprašanj, če pa je vest malo daljša, pa še na zadnje vprašanje — ZAKAJ.

Vest je kljub vnaprej predpisanim šablonam lahko ustvarjalna. Pravijo ji kraljica novinarstva in brez nje časopisni sploh ne bi bili časopisi. So ljudje, ki preberejo samo vesti. Včasih pravijo celo: kakšne so vesti, tak je časopis.

Pri Glasilu občanov si želimo čim več sodelovanja dopisnikov od vsepovsod. Poizkusite se najprej v pisanju vesti iz svojega okolja.

Če vam ne bo uspela že prva, vam bo naslednja. Predvsem pa razmislite o tem: Nikoli ne morete napisati vsega, kar veste, povedati vsega, kar ste slišali.

Nenehno je treba izbirati in odbirati: bolj pomembno od manj pomembnega, bistveno od nebitvenega, zanimivo od nezanimivega... In že v samem začetku stopiti pred odločilno vprašanje: je to, kar želimo povedati, sploh za časopis?

Mija Bernik

Ljubljanska banka Gospodarska banka Ljubljana Zbori varčevalcev

LB—Gospodarska banka Ljubljana kot največja temeljna banka v Sloveniji in banka, v kateri varčuje največji del prebivalstva na širšem ljubljanskem območju, bo v začetku leta 1989 izvedla zbor varčevalcev. To je najširša oblika sodočnanja občanov — varčevalcev pri poslovanju banke s sredstvi občanov. Varčevalce, ki so zaupali banki svoje prihranke, prav gotovo zanima, kaj se dogaja z njihovim denarjem. V veliki meri so zainteresirani za varnost vlog, razporejenost, velikost, organiziranost kot tudi poslovni čas posameznih enot banke. Sigurno pa bi nekateri občani radi vedeli tudi več, kot jim nudijo informacije na bančnih okencih in v medijih javnega obveščanja. Ti občani se bodo verjetno zborov varčevalcev prav radi udeležili. Banka bo vesela njihovih pripomb in novih idej. Seznanili se bodo s pogoji poslovanja banke, posebno še na področju poslov z občani v zadnjih dveh letih, z razvojnimi usmeritvami na področju zbiranja in usmerjanja sredstev občanov kot tudi z delom sveta varčevalcev.

Občani so na zborih varčevalcev in preko delegatov v svetu varčevalcev v preteklih obdobjih podali številne pripombe in pobude glede izboljšanja poslovanja, novih storitev, pogojev kreditiranja in organiziranosti enot banke. Prenekatero pobude in pripombe so bile uresničene in sprejete na organih upravljanja banke.

V letošnjem letu bodo zbori varčevalcev z ozirom na negotove pogoje poslovanja in prilagajanja bank tržnim razmeram še pomembnejši. Pričakujemo številno udeležbo varčevalcev, tako zaposlenih kot obrtnikov, kmetovalcev, upokojencev in drugih.

V Ljubljanski banki, Gospodarski banki Ljubljana, ekspozituri Litija bo zbor varčevalcev dne 2. februarja 1989 ob 12.00 uri v sejni dvorani Skupščine občine Litija.

Drugi občinski teden upokojujencev Litija

V letu 1987 je bila ustanovljena Zveza upokojujencev občine Litija, v katero so bila včlanjena društva upokojujencev Litija, Gabrovka in Dole, kasneje se je ustanovilo tudi Društvo upokojujencev Vače in Jevnica. Pred ustanovitvijo Zveze je bilo včlanjenih le 44% od skupno 2.336 upokojujencev. Po ustanovitvi se je število članov povzpelo na 61%, vendar s tem ne moremo biti zadovoljni.

V letu 1987 smo priredili 1. teden upokojujencev, v katerem so se zvrstile naslednje športne in kulturne dejavnosti: šahovski turnir, turnir balinanja, kolesarjenje na 15 km, trimski pohod na 10 km, razstava ročnih del, in kulturni zaključek z nastopom mešanega pevskega zbora upokojujencev in upokojujencev, Rondo skupine iz Jevnice, tamburašev iz Jesenja in nastopom Ladka Korošca. Po zaključku je Zveza kot organizatorica Tedna upokojujencev pogostila vse nastopajoče.

Tudi v letu 1988 je Zveza društev upokojujencev Litija pripravila Teden

upokojujencev, in sicer v času od 19. septembra 1988 do vključno 23. septembra 1988 s telim programom:

19. september 1988: šahovski turnir — nosilec programa DU Litija.

20. september 1988: kolesarjenje na razdalji 15 km. Udeležilo se ga je 31 upokojujencev in upokojujencev iz DU Litija in Jevnica — nosilec programa DU Litija.

21. september 1988: balinarski turnir v Jevnici. Udeležile so se ga 4 ekipe — nosilec dejavnosti DU Sloga Jevnica. Prve tri ekipe so prejele pokale in priznanja. Pokrovitelj Diskoteka Slovenija, Ribče.

22. september 1988: trimski pohod na Grilovec, gostitelj Lovska družina Šmartno. Udeležilo se ga je 42 članov DU Litija, Sloga Jevnica in DU Gabrovka.

23. september 1988: obisk pevskega zbora in članov DU Litija in Sloga Jevnica pri DU Vače. Srečali smo se pri središču Slovenije v Slivni. Pevski zbor pa je priredil mali koncert.

Srečali smo se z najstarejšim upokojujencev in občanom tov. Juvanom. 1989 bo praznoval svoj 100. rojstni dan. Organizator srečanja je bila Zveza DU.

24. september 1988: zaključek tedna pri DU Gabrovka. Nastopili so ženski pevski zbor iz Gabrovke, mešani pevski zbor DU in instrumentalni trio z Dol pri Litiji. Predsednik ZDU je orisal težave upokojujencev in podal kratek potek družbenega dogajanja v Sloveniji in v Jugoslaviji. Upokojujencev DU Gabrovka so pripravile kulinarčno razstavo, ki je bila

prava kuharska mojstrovina. Po kulturnem zaključku je bilo tovariško srečanje. Veseli mladi godci z Dol pri Litiji so nam veselo godli, zato ni manjkalo ne petja ne plesa. Srečanje je trajalo pozno v noč.

Za prijetno počutje se zahvaljujemo vsem, ki so prispevali z reklamnimi oglasi, da smo lahko uspešno izpeljali teden upokojujencev. Ta je bil že drugi, udeležilo se ga je že 480 članov. Vsi so navdušeni nad to zamisljivo, zato želijo tudi med letom več srečanj, kar naj bo stalna naloga.

Stanislav Upej

IZ MATIČNEGA URADA

Poroke, rojstva, smrti...

V mesecu novembru se je na območju občine Litija rodilo 11 dečkov in 9 deklic. Na gradu Bogensperku se je poročilo 25 parov, med njimi: Pekolj Anton, prodajalec iz Šentvida pri Stični, in Genorija Darinka, delavka iz Metnaja, Stare Jože, natak iz Ljubljane, in Novak Polonca, vzgojiteljica iz Ljubljane, Strmole Jani, avtomehaničar iz Ljubljane, in Kranjc Alenka, učiteljica iz Ljubljane, Kostevc Franci, strojni ključavničar iz Šentruperta, in Markelj Kristina, grafik z Vrhniko, Bolta Rajko, kuhar iz Ljubljane, in Medved Anica, kuharica iz Vodice pri Gabrovki, Erjavec Peter, delavec iz Volčje Jame, in Breznikar Jadranka, delavka iz Litije, Juvan Roman, strugar iz Zagorja ob Savi, in Novšak Marjeta, kmetijski tehnik iz Boštanja, Skušek Peter, dipl. inž. gradbeništva iz Ljubljane, in Županc Jana, dipl. inž. elektrotehnike iz Ljubljane, Volavšek Aleksander, elektrotehnik iz Trbovelj, in Tomažič Milena, kuharica iz Lok pri Zagorju, Pust Boštjan, dipl. inž. elektrotehnike iz Trbovelj, in Vidmar Bojanka, študentka iz Hrastnika, Uhan Ignacij, voznik viličarja iz Rodin, in Kastelic Vida, delavka iz Podboršta, Kmetič Stanislav, inž. računalništva, in Povše Ljudmila, PTT prometnik iz Kala pri Dolah, Polončič Bojan, strojni tehnik iz Radohove vasi, in Slak Zdenka, študentka iz Jablana, Jevnikar Darko, strojni ključavničar iz Podlipoglava, in Rivek Saša, dijakinja iz Ljubljane.

Umrli v mesecu novembru:

Renko Marija, 84 let, iz Renk, Jelnikar Terezija, 78 let, iz Litije, umrla v Črnem Potoku, Pavlin Gizela, 74 let, umrla v Črnem Potoku, Tomažič Franciška, 89 let, iz Litije, umrla v Črnem Potoku, Pfeifer Alojzija, 76 let, umrla v Črnem Potoku, Gregorič Bernardina, 86 let, umrla v Črnem Potoku, Obolnar Ana, 79 let, umrla v Črnem Potoku, Šeruga Zmagoslava, 89 let, iz Litije, umrla v Črnem Potoku, Ratajc Jožefa, 78 let, iz Litije, umrla v Črnem Potoku, Kovačič Jožef, 78 let, iz Sevnega, Čurčič Angela, 82 let, umrla v Črnem Potoku, Femc Marija, 63 let, iz Gabrovke, Flisek Ana, 68 let, iz Brega pri Litiji, Meštrovac Huso, 30 let, iz Litije, Pevec Anton, 69 let, iz Lupinice, Špitalar Uršula, 81 let, iz Prelesja, Penik Jožefa, 88 let, iz Kresnic, Peče Jožef, 76 let, iz Gradišča pri Primskovem, Rozina Ljudmila, 57 let, iz Kresniških Poljan, Jelnikar Leon, 52 let, iz Litije, Bratun Janez, 83 let, iz Jesenj.

V mesecu decembru se je na območju občine Litija rodilo 8 dečkov in 9 deklic. Na gradu Bogensperku se je poročilo 15 parov, med njimi:

Umek Boštjan, delavec iz Ljubljane, in Šušteršič Alenčica, komercialna referentka iz Ljubljane, Forte Martin, knjigovodja iz Trbovelj, in Kerin Zdravka, zlatarka iz Trbovelj, Gaberšek Aleksander, geodet iz Laškega, in Benčina Andreja, prodajalka iz Hrastnika, Oven Robert, strojni ključavničar iz Šentlovenca, in Čebular Angelca, šivilja iz Sada, Žibert Darko, sofer z Vače, in Povirk Saša, delavka iz Spodnjega Hotiča, Pinkovnik Simon, dipl. elektroinž. iz Šmartna pri Litiji, in Simončič Elizabeta, medicinska sestra iz Podroja, Natlačen Janez Tomaž, uslužbenec iz Ljubljane, in Jevnikar Darja, varuhinja iz Ljubljane, Rataj Marjan, prodajalec iz Okroga, in Bedene Marta, kuharica iz Zaloke, Poropatič Matjaž, avtoklepar z Izlake, in Zagorc Miranda, vzgojiteljica iz Podvin.

Umrli v mesecu decembru:

Gracar Francišek, 79 let, iz Tlake, Martinčič Marija, 53 let, iz Dobovice, Dolinšek Francišek, 80 let, iz Kostonjevice, Mikuš Pavla, 93 let, iz Kresniških Poljan, Sila Ivan, 53 let, iz Moravč pri Gabrovki, Škerbec Ciril, 61 let, iz Spodnjega Loga, Juvan Iztok, 11 let, s Save, Dernovšek Stanislava, 76 let, iz Konjšice, Ježek Antonija, 80 let, umrla v Črnem Potoku, Zaletel Marija, 58 let, iz Oble Gorice, Brodar Pavla, 87 let, umrla v Črnem Potoku, Žurga Ana, 66 let, umrla v Črnem Potoku, Potrbina Marija, 83 let, umrla v Črnem Potoku, Osolnik Jožef, 81 let, iz Kresnic, umrl v Črnem Potoku, Meke Janez, 74 let, iz Šmartna pri Litiji, Kerhlikar Janez, 63 let, iz Spodnjega Hotiča.

Jelka Bric

KRAJEVNA SKUPNOST VAČE

Zanimiv izlet

Lani je na Vačah potekal že peti mladinski arheološki tabor. Zgodovinski krožek na naši šoli se ga je udeležil že drugič. Prijazni gostitelji so nam olajšali pot iz Hotiča do Vač s šolskim kombijem. Zato smo kar hitro prispeli v osnovno šolo Vače. V kraju so ravno takrat potekali 4. kulturni dnevi in v šoli so bile kar tri razstave.

Tako smo si lahko ogledali slike EX TEMPORE 88 (sodelovalo je 21 udeležencev), MALO PLASTIKO V LESU (božanstva verstev sveta in bogovi starih Slovanov — 1. predstavljeni javnosti) avtorja Draga Koširja in razstavo LIPOV LIST V LĚSOREZU Matjaža Brojana.

Težko bi se odločili, kaj nam je bilo najbolj všeč. Najbolj smo seveda gledali božanstva sveta in bogove starih Slovanov. Izpisali smo si tudi 23 imen slovenskih bogov z namenom, da izdelamo v šoli primeren pano.

Nato nas je pot vodila mimo Klenika, vasice nad Vačami, kjer smo si ogledali tudi povečano vaško situlo-spominek.

Izkopavanje v bližini je potekalo pod strokovnim vodstvom Davorina Vuge in njegovih sodelavcev. Letos smo kopali na travniku, kjer so kopali že leta 1881 (knez Windischgratz in Dunajska akademija znanosti).

Vse, kar smo našli (kosti, ostanke keramike...), smo spravili v vrečke. Arheologi so pomembnejšo najdbo najprej fotografirali, šele nato so jo poizkusili dvigniti. Kosti so se kar zdrobile. Na papir so prerasili tudi plasti zemlje.

Ker je bil zadnji dan izkopavanja, smo morali pozneje sonde tudi zasuti in travnik spraviti v prejšnje stanje, saj kmetje najbrž ne bi bili zadovoljni, če tega ne bi storili.

Dež in naporen dan sta nam preprečila, da bi si ogledali še GEOSS-geometrično središče Slovenije. Kljub temu pa smo bili s poučnim in zanimivim dnevom nadvse zadovoljni.

Branka Janežič in

Rok Lapuh

OŠ Leopold Maček-Borut
Novo Polje

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega moža, očeta, starega očeta, brata in strica

JANEZA LAVRINA

iz Boltije št. 4

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, darovali cvetje, nam izrekli sožalje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo župnikoma Povšnarju in Benediku za lepo opravljen obred in pevcem za zapete pesmi. Hvala tudi KS za poslovilni govor.

Žalujoči: žena Francka, sinova Janez in Franci, hčerke Mira, Marta in Vida z družinami ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

MINKE VIDIC

iz Kresnic

se zahvaljujemo vsem, ki so v najtežjih trenutkih sočustvovali z nami in nam na kakršen koli način pomagali. Posebej se želimo zahvaliti GD Kresnice, SPO Litija in obema govornikoma za poslovilne besede.

Vsi njeni

Kresnice, Brežice, 11. 1. 1989

Ni več trpljenja, ne bolečine
življenje je trudno končalo svoj boj.

(Gregorčič)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, babice, prababice, sestre in tete

PAVLE MIKUŽ

iz Kresniških Poljan

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, ter vsem znancem, ki ste ji ob slovesu namenili toplo misel, ji darovali cvetje, jo pospremili na njeni zadnji poti in nam izrazili svoje sočustvovanje. Zahvaljujemo se tudi pevcem za zapete žalostinke, govorniku Jožetu Godcu za besede slovesa ter gospodu župniku za opravljen obred. Vsem in vsakemu posebej — hvala!

Vsi njeni

V SPOMIN

FRANCU JERMANU

V ponedeljek, 16. januarja, sta minili dve leti, odkar si nas za vedno zapustil v snežni belini male vasice Sušje pri Polšniku. Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu in mu prižigate svečke!

Sestri Minka in Angela

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi našega dragega ata

JANEZA MEKETA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sodelavcem, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje, župniku za obred, govorniku za govor in pevcem za petje.

Predvsem pa hvala vsem, ki so ga z nami pospremili v neprijaznem vremenu v prerani grob.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob nenadni, boleči in nenadomestljivi izgubi
našega dragega moža, očeta in dedka

IVANA SILE

iz Moravč pri Gabrovki

se iskreno zahvaljujemo Gasilskemu društvu Gabrovka in HP KZ Gabrovka-Dole za pomoč pri pogrebu ter vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje, izrekli sožalje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob tragični izgubi našega ljubega

IZTOKA JUVANA

se zahvaljujemo učencem in učiteljem OŠ Sava in Dušan Kveder-Tomaž Litija za častno stražo in spremstvo na zadnji poti z belimi nageljni, zdravnikom iz Litije, lovcem, pevcem iz Kresnic, GD in RK Sava. Hvala za poslovilne besede govornici Slavici, učiteljici Angelci, sošolcema Mateji in Marku iz 5. d. Hvala župniku Grebencu za obred v otožni belini in Petri od veroučne skupine za ganljive besede. Iskrena hvala sosedom, zlasti družini Mandelj, sorodnikom, sodelavcem iz TKG in Hoje in vsem drugim za darovano cvetje in denarno pomoč ter vsem, ki ste nesebično pomagali v najtežjih trenutkih.

Mamica Štefka, ati Ivan, bratec Metod in sestrica Simona

Iztokova poslednja pot iz šole

Na železniški postaji Litija je 9. 12. 1988 poslednjič vstopil na vlak. Šel je v zadnji vagon, da bo hitreje prišel do mamice in ji sporočil veselo novico, da je pisal angleško kontrolno prav dobro. Ko je vlak prihrumel nasproti prvih hiš na Savi, so se vrata vagona nenadoma odprla in strašna sila je odnesla dečka. Kako rade bi mu pomagale sošolke Petra, Sandra, Renata in Karmi, toda obnemele so v groznem strahu, vlak pa je vozil proti postaji Sava.

Takoj so ljudje odhiteli na kraj tragičnega dogodka, toda Iztok ni nikogar več slišal, tudi mamice ne, ki je takoj odhitela izza stroja v TKG, da bi mu pomagala; slekla je delovno haljo, pokrila ob progi mrtvega sina in ob kriklu nemoči na prsi stiskala vozovnico s fotografijo. Kmalu zatem je tudi oče dobil v službi obvestilo, da je izgubil sina.

Proti večeru so v novo hišo nad žel. postajo na Savi pripeljali belo krsto, Juvanova družina je izgubila prvorojenega otroka.

Iztok Juvan je junija zaključil 4. razred na OŠ Sava. Vse štiri razrede je izdelal s prav dobrim uspehom. Bil je večstransko sposoben učenec. Sodeloval je pri dramskem krožku, in tako pri vseh kulturnih prireditvah v KS Sava. Izredno rad je šahiral, zato je dobil več priznanj in diplom. Lepo je risal, bil je šport-

nik, uren in spreten, dober plavalec, saj je bil večkrat na Debelem rtiču. Že od 1. raz. dalje je veliko bral in tekmoval za bralno značko. Bil je tudi mladi gasilec in ni bilo dejavnosti na šoli, da ne bi bil poleg s svojim deležem.

Rad je prihajal v šolo in učiteljici ter učenci smo ga imeli radi, ker je bil prijazen in olikan deček. Po praznikih in počitnicah je vedno pripovedoval, kako lepo se je imel pri sorodnikih na Ljubežu, v Lešah in v Ponočičah. Vedno je znal biti hvaležen za vsako stvar.

Rad je pomagal starešem pri delu in lepo skrbel za mlajšega bratca in sestrico ter ju vodil iz vrtca po gozdni stezi do domače hiše. Mamico je hotel vedno razveseliti z dobrimi ocenami in delom, z atijem pa je tako rad hodil na lov in je poznal vse gozdne živali in rastline.

Septembra je novo šolsko leto pričel v 5. d OŠ Dušan Kveder-Tomaž Litija. Hitro se je vključil v novo okolje, kjer se je dobro počutil in se pridno učil, zato je sošolcem in učiteljem žal, da Iztoka ne bo nikoli več v šolo. Sedaj je mraz in zima, vse cvetlice so pomrle s teboj, dragi Iztok, a ko bo prišel 23. februar, tvoj 12. rojstni dan, ti bomo tvoj tihi domek okrasili z belimi zvončki in telohi.

Angelca Ocepek

Kri za življenje

V letu 1988 je minilo že 35 let prostovoljnega in brezplačnega krvodajalstva na Slovenskem. V tem jubilejnem letu se Rdeči križ Slovenije zahvaljuje vsem tistim neimenovanim ljudem, ki so s svojo krvjo rešili že mnoga življenja.

V Delavski enotnosti je bil objavljen članek z naslovom: Katera kapljica krvi pomeni življenje in katera smrt?! V primeru, ki je opisan je bolnik prejel 74 l krvi. Za toliko litrov krvi je potrebno vsaj 200 krvodajalcev. In prav bi bilo, da se ob takih priložnostih spomnijo tudi skromnih krvodajalcev, ki s svojo humanostjo pomagajo pri reševanju človeških življenj.

Organizator krvodajalskih akcij po vsej Sloveniji je Rdeči križ Slovenije s svojimi občinskimi odbori. V občini Litija imamo odvzem krvi dvakrat letno: spomladi v mesecu marcu in jeseni v oktobru.

Že pred letom dni je bil objavljen članek, kako postaneš krvodajalec. Verjetno ne bo odveč, če podatke ponovimo.

Kako postaneš krvodajalec?

Krvodajalci so lahko vse zdrave osebe obeh spolov v starosti od 18 do 65 let. Vsakega darovalca krvi je potrebno zdravstveno pregledati. Namen tega pregleda je:

— da se zavaruje darovalec; kri sme dati samo oseba, ki jo zdravnik spozna za zdravo,

— varstvo prejemnika krvi.

Laboratorijska preiskava:

— vsakemu krvodajalcu določijo krvne barvine (hemoglobin). Določanje je preprosto: iz prsta vzamejo kapljko krvi in določijo odstotek hemoglobina. Oseba, pri kateri so našli nižjo vrednost hemoglobina, zlastno ne more dati krvi. Ta odstotek je lahko znižan zaradi različnih vzrokov (krvavitev, različnih obolenj itd.);

— krvodajalcu določijo tudi krvno skupino (A, B, O, AB) na ploščici, ki je orientacijska. To omenjamo zato, ker krvodajalci pogosto želijo, da se jim tako določena krvna skupina takoj vpiše v krvodajalsko izkaznico. Rezultat krvne skupine A, B, O in AB se lahko izda šele, ko se krvna skupina določi še po zanesljivi metodi v epruvetah;

— določi se sedimentacija krvi. S sedimentacijo ugotavljamo hitrost, s katero se rdeče krvničke usedajo. Povišano sedimentacijo najdejo pri različnih boleznih (pri akutnih in kroničnih infekcijah, težji slabokrvnosti) in tudi pri fizioloških stanjih (nosečnost, po običajnih obrokih hrane, ki vsebujejo veliko beljakovin).

Zdravniški pregled:

Po opravljenih laboratorijskih preiskavah pregleda krvodajalca še zdravnik.

Važno je, da krvodajalec da **zanesljive podatke** o prebolelih boleznih oz. dotedanjih operacijah.

Zdravnika posebej zanima, če je krvodajalec prebolel nalezljivo tuberkulozo, zlatenico ali malarijo. Po nekaterih boleznih lahko šele po določenem časovnem presledku vzamejo kri za izdelavo krvnih pripravatov, ki so za zdravljenje zelo dragoceni (gama globulin, albumin).

Krvodajalci ne morejo biti osebe, ki imajo n.pr. tuberkulozo, ledvične bolezni, maligna obolenja, sladkorno bolezen, srčne bolezni itd.

Zdravnik odkloni za določen čas osebe, ki imajo akutne nalezljive bolezni, akutna obolenja grla, pljuč, kože in tako naprej. Osebam, ki so bile cepljene, odvzamejo kri po določenem času. Nosečim ženskam krvi ne odvzamejo.

Zdravnik vsakemu krvodajalcu posluša srce, mu izmeri krvni pritisk in po potrebi opravi še druge preiskave.

Ko zdravnik ugotovi, da je prijavljena oseba sposobna dati kri, določi odzemno količino. Krvodajalec lahko naenkrat da 500 ml krvi. Običajni odzem je od 300 do 400 ml, lahko pa zdravnik določi tudi večjo količino.

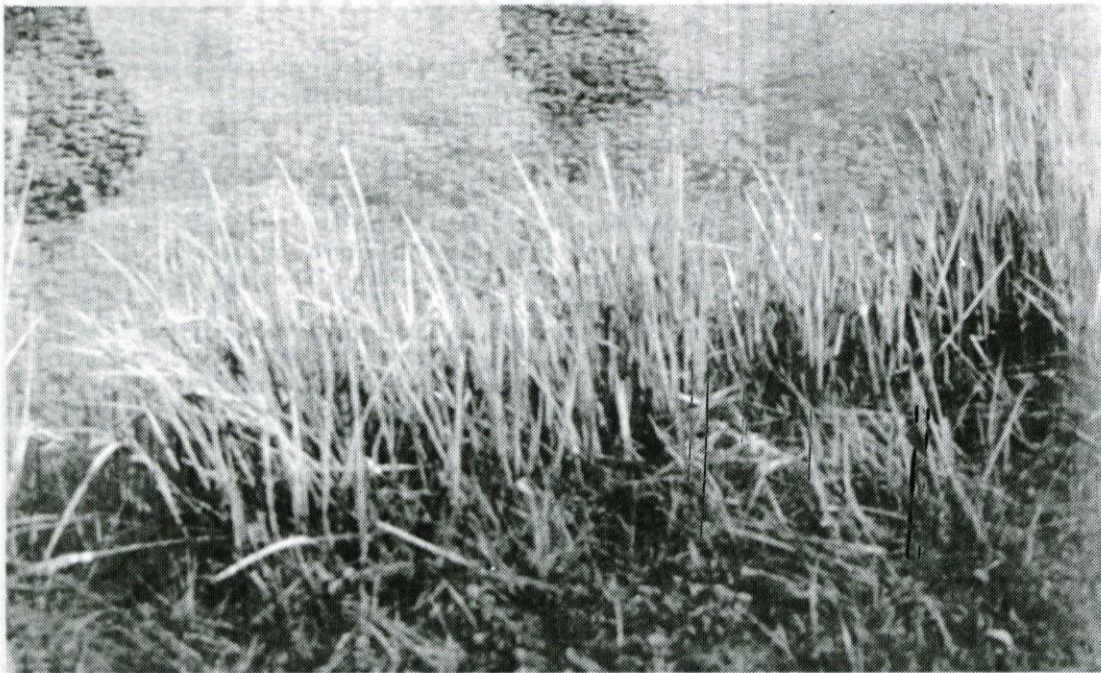
In še strah pred AIDSOM?!

Zdravniki z vso odgovornostjo jamčijo, da je okužba pri odvzemu krvi nemogoča, ker so igle za odvzem sterilne in za enkratno uporabo. Ker se v Sloveniji vsa kri kontrolira, so lahko tudi prejemniki krvi brez skrbi.

Tovarne za izdelavo te dragocene življenjske tekočine še ni. Zato so mnoga življenja odvisna od vas, zdravih občanov, ki ste pripravljeni darovati svojo kri za sočloveka.

OBČINSKI ODBOR
RDEČEGA KRIŽA LITIJA

Društvo za varstvo okolja

Ti žal je, da umirajo zelena polja, ti hudo je gledati umiranje gozdov, je potok čist le pravljica davnine in petje ptic le sen za dan je nov?

Ne dovoli več uničevanja, upri odločno z vsemi se močmi, pomagaj sebi, da boš rešil druge, pridruži našim vrstam se še ti!

Ti verzi so prijetno vabilo vsem občanom Litije; zapisani so na plakatu, ki krasi izložbeno okno prostorov Turističnega društva Litija na Valvazorjevem trgu 11, kjer je streho nad glavo dobilo tudi Društvo za varstvo okolja Litija.

Društvo je bilo ustanovljeno že ob koncu leta 87, vendar je minilo skoraj leto dni, da se je peščici članov izvršilnega odbora društva posrečilo zbrati vso ustrezno dokumentacijo za registracijo, odpreti svoj tekoči račun pri LB in v mesecu decembru preteklega leta pridobiti tudi svoj kotiček.

To ni čisto naš prostor, saj nam je na novo zažvelo Turistično društvo Litija in njihov novi predsednik tov. Viktor Muzga ljubezno in gostoljubno ponudil v souporabo del njihovih prostorov z željo po skupnem sodelovanju, za

dobro vseh nas, ki živimo v občini Litija.

Tako bomo v prostorih Turističnega društva odslej tudi člani DVO Litija aktivneje predstavljali vsem krajanom in občanom svoj program, naloge, ki smo jih že opravili, in jih poskušali seznanjati tudi s sprotne ekološko problematiko ne samo naše občine, temveč okolja nasploh.

Uredili smo »zeleni kotiček«, ki je zaenkrat še slabo založen, vendar upam in želim, da se bo s pomočjo številnejšega članstva, ki ga v letošnjem letu pričakujemo, obogatil in nam pomagal pri prosvetlitvi vseh tistih, ki boste še oklevali vstopiti v naše vrste.

Vrata DVO in TD Litija bodo odprta vsakomur vsak ponedeljek in soboto od 9. do 11. ure in vsako sredo od 15.

ure do 17. ure. Svoje želje, mnenja in pobude pa lahko sporočite ob navedenih dnevih in urah tudi po telefonu 881-040.

Čeprav živimo v gospodarsko težkih časih, ne smemo pozabiti, da človek poleg materialnih dobrin nujno potrebuje za zdravo življenje tudi neoporečno vodo, čist zrak, zdrave gozdove in v mestu urejene zelenice namesto betona. Vse to smo nekoč v Litiji že imeli, vendar sta, žal, industrializacija in pehanje za dobičkom pustila svoje sledove. Zato se bomo znova združili in usmerili vse svoje znanje in moči, da bo naš življenjski prostor čistejši, bolj zdrav in da bo naše mesto in vsa občina nam prebivalcem spet v ponos.

Predsednica DVO Litija
Iva Slabe

Popestritev gostinske ponudbe v Litiji Bistro Agrež in Pri Pajku

O slabi gostinski ponudbi se v litijski občini govori že nekaj časa. Svetla točka so nekateri zasebniki v občini, medtem ko je bilo na račun Gostinskega podjetja večkrat slišati pripombe, da njihova ponudba ni takšna kot bi jo pričakovali. V edini družbeni gostinski organizaciji je bil uveden ukrep družbenega varstva, na drugi strani pa se vedno več zasebnikov odloča, da poskušajo nadoknaditi zamujeno z odpiranjem manjših lokalov.

Eden izmed takšnih je vsekakor lokal Pri pajku, ki je v poletju 1988 ponovno odprl svoja vrata na Valvazorjevem trgu. »Krivec« za to je Peter Gospeti, ki se je odločil, da svoje sposobnosti preveri še v gostinski dejavnosti. In zaradi prijetnega domačega vzdušja se mu ni bati za obisk, ob pijači pa lahko ponudi pravi kraški prst in sir.

V začetku septembra 1988 je na Graški Dobravi ob Kidričevi ulici in Mercatorjevi trgovini »zrasel« tudi Bistro Agrež, ki pa poleg pijače nudi

raznovrstno hrano od zajtrka do poznih večernih ur. Lokal je moč rezervirati za proslavljanje rojstnih dnevo, obletic in razne poslovilne slovesnosti in sprejme do 35 gostov. Glede na to, da svoja vrata večina lokalov zapira do 22. ure, je Bistro Agrež odprt kar do 23. ure, tudi ob sobotah in nedeljah, zaprt pa je ob ponedeljkih. Tudi v Bistruju so pripravili svoje specialitete. Mednje sodi zrezek Dobrava, delavska ometa, sladica Bistro, za otroke menu Smrkec, prostori pa so lepo dekorirani s svečami in rožami na mizah.

Marsikdo bo ob tem zapisu pomislil, da gre za poceni propagiranje teh lokalov. Ne, ali pa nenazadnje tudi to. Bistven namen tega zapisa pa je pokazati, da je moč s poslovnostjo in posluhom za potrebe zahtevnih in manj zahtevnih gostov tudi gostinsko ponudbo približati željam in potrebam »uporabnikov«. Naj bo tega še več, naj uspejo tisti, ki so boljši.

RUDI BREGAR

Filipa Povirka ni več

Oktobra je preminil Filip Povirk, upokojeni rudar iz Zagorja ob Savi.

Rojen je bil leta 1918 v poznani Gorškovi družini v sosednji litijski občini v Gori pri Vačah. V tej družini je bilo 8 potomcev, 5 deklet in 3 fantje, ki so bili v NOV. Družina je bila aktivna in je zato prejela posebno družinsko priznanje Občinske konference SZDL Litija, kamor je spadala Gora v času NOB.

Filip je bil čevljarji vajenec. Poklica se je učil leta 1942 in 1943 pri čevljarju Alojzu Garantiniju na Kleniku pri Vačah.

Domov je hodil vedno pred mrakom. Tako si je že spotoma ogledal, kakšna je situacija na Vačah, kjer je bilo takrat, v letu 1942, okoli 40 Nemcev. Nato je šel na Klanec, kjer je bil naš prehod. Tam se je skrtil ter opazoval, če bi Nemci postavili zasedo.

To se je tam večkrat dogajalo. Nato je obvestil partizansko enoto. Filip je bil tudi v mladinski organizaciji v Gori, kjer je bil zelo aktiven. V letu 1944 je Filip stopil v NOV, kjer je bil kurir v IV. operativni coni. Po končani vojaščini je delal kot čevljarji pomočnik pri zgoraj omenjenem mojstru. V ruidniku Zagorje se je zaposlil leta 1952. Postal je dober rudar. Z ženo sta zgradila družinsko hišo v Dolenji vasi v Zagorju. Zadnja leta ga je začelo zapuščati zdravje in je zaradi boleznih izgubil nogo. 15. oktobra mu je nepričakovano odpovedalo srce.

Ob slovesu ga je spremlilo veliko njegovih prijateljev, rudarjev in drugih. V spomin so se mu poklonili tudi praporji raznih organizacij. Pokopan je na izlaškem pokopališču.

Milan Garantini

OHRANIMO

OKRGLJE

GLASILO OBČANOV

Ustanovitelj: Občinska konferenca SZDL Litija. Glavni urednik: Andrej Kralj. Ureja uredniški odbor: Jože Sevljak (odgovorni urednik), Mija Bernik, Dušan Gnezda, Franc Končar, Marina Krnel, Gorazd Mayretič, Slavko Rokavec, Marjan Šuštaršič, Boris Žužek, Jelka Belec (lektorica Glasila občanov). Predsednik izdajateljskega sveta: Miro Kaplja. Oblikovanje in tehnično urejanje: Drago Pečenič. Priprava za tisk: DIC, TOZD Grafika Novo mesto. Tisk: A. Jovanovič, Litija. Naslov uredništva: Litija, Parmova 9, tel.: 881-102. Nenaročnih fotografij in rokospisov ne vračamo. Časopis prejema vsa gospodinjstva v občini brezplačno na dom.

Porajanje Osvobodilne fronte slovenskega naroda na ožjem litijskem območju

(Drugi del odgovora Jožetu Gričarju na »Spomine 1935 — 1945« in »Kritični pogled na nekatere zapise o dogajanju v litijskem okrožju«, objavljeno v Borcu 6—7/1988)

Na temelju teh usmeritev se je na litijskem območju na desnem bregu reke Save pristopilo k neposrednemu organiziranju Narodne zaščite kot oblike dela OF. V novembru in decembru je bilo ustanovljenih že pet oddelkov NZ za Litijo, Breg, Šmartno, Kostrevnjsko in Jablaniško dolino in za vasi Črni Potok in Vintarjevec. Oddelki so šteli različno, od 5 — 10 članov NZ. Skupaj je bilo na koncu 1941 in v začetku 1942. leta že nad 30 pripadnikov Narodne zaščite*, ki so takoj pričeli opravljati zadane naloge. Poleg zbiranja orožja, širjenja in krepitve organizacije same, organiziranja medsebojnih zvez in javk in raznih propagandnih akcij za popularizacijo Osvobodilne fronte so naši zaščitniki opravili tudi naslednje najpomembnejše akcije:

— od zbranega orožja so oddali 1. štajerskemu bataljonu 14 pušk, 1 puškomitraljez in municijo,

— odkopali v neposredni bližini Litije pod kozolcem, oddaljenim le 500 m od gestapovske postojanke, 5 zabojev, municije,

— izobesili v Šmartnem za praznik 1. decembra jugoslovansko zastavo, — usposobili radijska sprejemnika v Kostrevnici in Litiji ter z novicami seznanjali pripadnike Narodne zaščite in druge simpatizerje OF,

— preiskali rudniški prostor v Sitarjevcu nad Litijo, kjer naj bi bilo skrito orožje,

— oddali nekaj hrane in orožja 2. štajerskemu bataljonu, ko je leta prispel na Tisje,

— pripravili sestanke s poveljstvom 2. štajerskega bataljona in Slavkom Židankom 24. decembra na Jelši,

— po boju v Tisju sta obročena zaščitnika — Albin Jesenšek in Jože Berčon — vodila 2. štajerski bataljon pri njegovem umiku preko Jelše in Kostrevnjske doline do Primskovega onstrančasne nemško-italijanske meje,

— prinašali in raznašali zaupnim ljudem literaturo OF iz Ljubljane, Gabrovke in Kamnika,

— pomagali beguncem in jih vodili iz Štajerske na Dolenjsko,

— v januarju 1942 vzpostavili na Jelši stalno javko, ki je bila hkrati tudi kurirska postaja med 1. štajerskim bataljonom na Štajerskem in 2. štajerskim bataljonom na Dolenjskem.

Temu naj dodam, da je bilo od zbranega orožja na litijskem območju nekaj poslanega na Dolenjsko in pozneje v Zasavski bataljon, medtem ko so prvi prostovoljci iz teh krajev v začetku januarja 1943. leta prišli v Zasavski bataljon v glavnem vsi oboroženi.

Ob prihodu 2. štajerskega bataljona pod poveljstvom Franca Rozmana-Staneta in Dušana Kvedra-Tomaža na Tisje pri Litiji je bil takratni bataljonski štab dobro informiran o obstoju in organiziranju

Narodne zaščite na tem terenu, saj je nemudoma vzpostavil zveze s člani Narodne zaščite Jesenškom in Berčonom, in sicer v hiši slednjega.

Prav tako me je 23. decembra, dan po prihodu bataljona na Tisje, namestnik poveljnika bataljona Peter Stante-Skala obiskal v poznih popoldanskih urah na mojem domu na Grbinu in me seznanil o prihodu bataljona in nameravani akciji na okupatorjevo postojanko v Litiji s ciljem prehoda preko reke Save in pohoda na Štajersko. V pogovoru sva se dogovorila, da bodo zaščitniki v Litiji pripravili podatke o številu in razmestitvi nemških enot v Litiji in Šmartnem s shemo, ki naj bi jih prinesla z Gorencem na sestanek s štabom bataljona naslednjega dne popoldan na Jelši.

Dogovorjeno je tudi bilo, naj bi v akciji sodelovala tudi Narodna zaščita iz Kostrevnice, Šmartna in Litije, predvsem kot vodič, podrobnosti pa naj bi se dogovorili na sestanku naslednjega dne.

Tistega dne zvečer sem bil takoj po odhodu Stanteta preko svojega brata Tineta, ki je bil prav tako med najaktivnejšimi zaščitniki v Šmartnem, poklican na sestanek v Šmartno v hišo Albina Rozine, kamor je iz Ljubljane prispel Slavko Židanek, tedaj v CK KP Slovenije odgovoren in zadolžen za ustanavljanje partizanskih enot v Sloveniji. Iz Ljubljane je prišel ločeno od bataljona, toda v očitni povezavi z njim, ker je od mene zahteval enake obveščevalne podatke kot Stante. Tudi on je želel, da se mu podatki pripravijo do naslednjega dne, ko se bomo skupaj našli na Jelši na omenjenem sestanku. Vse to potrjuje dejst-

vo, da so tako člani štaba 2. štajerskega bataljona in Slavko Židanek vedeli za obstoj že organizirane Narodne Zaščite v Litiji in njeni okolici, da so bili verjetno o tem informirani v CK KP in v Glavnem poveljstvu partizanskih čet v Ljubljani. To potrjuje tudi izjava, ki jo je napisal Dušan Kveder-Tomaž v potrdilo meni za dodelitev partizanske spomenice 1941. Logično je, da je bil o tem informiran tudi Lojze Hohkraut, ki je bil pred tem v Ljubljani in je na Golčah pričakoval prihod bataljona. Takrat je bil Lojze Hohkraut tudi že določen in imenovan za sekretarja ustanavljajočega litijskega okrožja.

Kot je že rečeno, Jože Gričar zatrjuje, da mu sekretar okrožja Lojze Hohkraut ni nikdar dal naloge ustanavljanja narodne zaščite na območju, kjer je deloval. Še več. Zatrjuje, da 15. februarja 1942. leta na sestanku, ki ga je vodil Lojze Hohkraut, na dnevnem redu ni bilo vprašanje organiziranja NZ na celotnem področju okrožnega odbora OF. Odveč je danes prepričevati Gričarja, da je v zmoti, saj je v »Kritičnem pogledu« celo preklical lastni prispevek o tem v Litijskem zborniku NOB I. Toda v tem zborniku je napisanih tudi več drugih pričevanj, v katerih posamezni potrjujejo in opisujejo dejstva s sestanka na Bregu pri Litiji. Takrat so bili spomini vseh bolj sveži kot danes, kar velja tudi za spomine Jožeta Gričarja. Zato seveda sedANJI preklc Jožeta Gričarja ni sprejemljiv, še manj pa prepričljiv.

Na omenjenem sestanku je Hohkraut predložil, da se me imenuje za poveljnika Narodne zaščite, kar je bilo od vseh, tudi od Gričarja, soglasno sprejeto.

Na istem sestanku je Hohkraut omenil tudi potrebo po čimprejšnjem ustanavljanju Litijskega okrajnega

(ali področnega) odbora OF. Zagotovil je, da bo pripravljali sestanek v nekaj dneh. Tako je bil ta sestanek sklican na Savi v hiši Ladka Berdajsa še v februarju, nato pa je bil v prvih dneh marca tudi sestanek v gozdu nad hišo Stanka Knavska, na katerem je bil ustanovljen tudi omenjeni okrajni odbor OF za Litijo in okolico. Naj še omenim, da je poleg aktivistov s Save, Sp. Loga in Litije na sestanek za pripravo ustanavljanja odbora ob koncu februarja prispel tudi Ignac Sterlekar, tedaj instruktor PK KPS za Gorenjsko, katerega je na sestanek povabil Hohkraut. Če se Jože Gričar tega ne spominja več, je možno tudi, da na tem sestanku ni sodeloval.

Tretjič, nedopustno je in nekorektno, da Jože Gričar v obeh člankih tako rekoč podtika litijskim aktivistom iz leta 1941, da je zaradi kasnejšega delovanja Franca Strmljana Narodna zaščita, organizirana v vaseh Konj, Hotič in Bitiče, nekakšna sovražnikova vaška straža. O delovanju Franca Strmljana in o njegovih usodah v Litijskem zborniku NOB I. vse povedano in razčiščeno, v skupinah, ki jih je organiziral po nalogu litijske Narodne zaščite, pa ni bilo ne prej ne po njegovem odhodu nobenega odpadnika. Po svojem prihodu se je na vse te brezčitnike naslonil Jože Gričar in jih brez kakršnihkoli težav preoblikoval v odbore osvobodilne fronte, postali so člani in aktivisti vaških odborov OF.

Primerov, kakršen je bil Franc Strmljan, je bilo v začetnem obdobju NOB-ja več v raznih sredinah, v odborih OF, pa celo v partizanskih enotah, zato litijski primer ni osamljen. To se je pripetilo tudi Jožetu Gričarju samem, saj je v svojem članku zapisal dva podobna primera dveh članov, ki sta prešla v belogardištni tabor. To pa Gričarju nihče od nas ne očita, prav tako kot nihče ne more zavreči celotne dejavnosti odbora OF zato, ker je posamezni njegov član postal nasprotnik Osvobodilne fronte.

V »Kritičnem pogledu ...« je navedenih še nekaj drugih pripomb na račun delovanja aktivistov OF litijskega okrožja, ki pa za monografijo niso toliko pomembne. Če vsi dogodki in datumi, po mnenju Gričarja, niso točni, jih bo treba pri pisanju monografije pač preveriti, kajti tudi spomini Gričarja so, tako kot drugih, lahko pomanjkljivi zaradi časovnega odmika. Poudarjamo pa, da je bilo pripravljano gradivo za monografijo, na katerega ima Gričar sedaj pripombe, le prvi osnutek, na katerega smo po sklepu takratnega okrožnega odbora OF Litija želeli dobiti pripombe in dopolnila od posameznikov, tako tudi od Jožeta Gričarja in okrajnih odborov OF in njihovih komisij za zgodovino litijskega okrožja. To pa je sedaj v novima avtoricama in zgodovinsko komisijo okrožnega odbora v teku.

Franc Poglajen

Ljubljana, 6. decembra 1988
* Seznam imen je v arhivu.

RAZGIBAJMO ŽIVLJENJE

SONCE — VODA — ZRAK — SVOBODA

Tudi letos za medaljo »ZDRAVO« nekaj novosti

Odbor za športno rekreacijo Zveze telesnokulturnih organizacij Litija bo tudi letos organiziral akcijo za množično in redno telesnokulturno dejavnost občanov, ki bo potekala v okviru vseslovenske akcije »Razgibajmo življenje«. V litijski občini bo akcija potekala pretežno v enaki obliki kot lani. Vsi udeleženci bodo prejeli posebne izkaznice, kamor bodo vpisali naloge, ki so jih opravili; za vse opravljene aktivnosti bodo prejeli posebej za to akcijo izdelano medaljo.

Sodelovanje v akciji ne zahteva prehudih naporov, vendar pa je potrebna celoletna in stalna aktivnost, kar je tudi osnovni namen akcije. Dobro in stalno telesno pripravljenost, ki vsestransko ugodno in koristno vpliva na človeka, bo vsak udeležencem preveril na prireditvah. Zato ima akcija tudi naziv »ZDRAVO«.

Letos bo na voljo še več prireditev za izpolnitev nalog v teku, kolesarjenju in hoji, tako da udeležencem ne bo težko izbrati primerne termin. Tudi letos organizator ne predpisuje nobenih norm za posamezne naloge. Čas, v katerem bodo udeleženci premagali posamezne razdalje v teku, kolesarjenju in hoji, torej ne bo pomemben. Vsak si bo sam določil stopnjo naporov, ki jih bo vlagal na posameznih prireditvah, da bo premagal prog. Pri tem bodo udeleženci tudi letos vodilo naše že ustaljeno geslo »TEKMUJ SAM S SEBOJ — VSAK JE ZMAGOVALEC«. Ena novost pa vendarle bo. V hoji bo namreč treba izpolniti po dve nalogi in ne samo po eno kot doslej, pri teku pa bo vsak udeleženc lahko izbral med enim daljšim tekom ali dveh krajšima.

T. B.

ZTKO LITIJA

»Razgibajmo življenje«

KATERE PRIREDITVE VELJAJO?

TEK:

1. Tek OF Gabrovka — 12 km (27. 4. 1989)
 2. Tek zmage Litija — 10 ali 12 km (29. 4. 1989)
 3. Občinski kros — 5 km (september)
 4. Tek za Zdravo — 5 km (september)
 5. Tek na GEOSS — 7 km (12. 11. 1989)
 6. Drugi teki, o katerih bodo udeleženci obveščeni naknadno
- Preteči je treba eno prog nad 10 km ali 2 x po 5 km (tek na GEOSS velja kot samostojen tek).

KOLESARJENJE:

1. Vzpon na GEOSS — 14 km (4. 6. 1989)
 2. Maraton Valvasor — 70 km (10. 9. 1989)
 3. Litija—Trbovlje — 50 km (17. 9. 1989)
 4. Kolesarimo po občini — 40 do 50 km (datum objavi Partizan Litija)
- Prekolesariti je treba eno izmed prog.

HOJA:

1. Pohodi na akcijo ZDRAVO (udeleženci bodo obveščeni posebej)
 2. Pohod po Levstikovi poti od Litije do Čateža (11. 11. 1989)
 3. Pohod na Tisje (10. 12. 1989)
 4. Eden izmed izletov PD Litija
- Opraviti je treba dve planinski turi. Izpolnjen karton je treba poslati na Zvezo telesnokulturnih organizacij Litija do 31. 12. 1989.

PRIJAVE

Za akcijo se lahko prijavite na Zvezi telesnokulturnih organizacij Litija, Valvasorjev trg 9a, osebno ali po telefonu 881-229, 882-215, kjer boste dobili tudi izkaznico z navodili.

Rekreacija za denarne nagrade!?

NE! Takšna rekreacija ne more obstajati, niti je ne smemo podpirati. To in nič drugega sem hotel povedati v svojih dveh sestavkih, ki sta bila objavljena v Delu oziroma Glasilu občanov. Seveda je vprašanje, kako nekdo to pisanje razume oziroma hoče razumeti. Če sem v svojih člankih uporabil dejstva v napačni luči, subjektivno, potem bi lahko tovariši iz TVD Partizan Litija v svojem odgovoru vso zadevo prikazali v pravi luči. Lahko bi se vključili v polemiko, ki jo je na to temo kar nekaj tednov objavljalo Delo. Tov. J. Pavčiču bi lahko že v naslednjem tednu odgovorili, da so ravnali v skladu z vsemi dogovori v zvezi z organizacijo množičnih rekreativnih prireditev v Sloveniji. Seveda tega niso mogli storiti, kajti denarnih nagrad za udeležence prireditev ni v dogovorih. Hotel ali nehoti so s tem vplejali neoljalno konkurenco med prireditelji.

V odgovoru na moja članka so uporabili znano metodo, ko ti zmanjka argumentov — »napad je najboljša obramba« — oziroma usmeriti vso zadevo v drugo smer. Takšnih in podobnih primerov imamo danes v naši družbi že nič koliko.

Edino dejstvo, ki govori, zakaj so uvedli v Teku zmage denarne nagrade, je to »da so včasih smučali, igrali nogomet, kolesarili... zastoj, danes pa ne več. Tako kot gre razvoj družbe, gre razvoj tudi v športu. Denarne nagrade so prisotne že malodane v vseh športih. Zakaj bi bil tek izjema? Mar smo zato, ker še nima prave družbene veljave?«

Morda je to tudi vse res, čeprav se ne morem strinjati, da tek nima prave družbene veljave. Danes dobiva zdrav način življenja vse širše razsežnosti, saj je ob visoki participaciji v zdravstvu biti bolan izredno drago. Tek pa je kot sredstvo za zdravje izrednega pomena. Ljudje bomo kmalu spoznali, da pehanje za materialnimi dobrinami z vsemi svojimi posledicami za zdravje ne pri-

naša tistega zadovoljstva kot zdravje samo. Žal pride to spoznanje za veliko ljudi prepozno.

Tu bi moral odigrati TVD Partizan svojo pravo vlogo. Očitno v Litiji delo Partizana ni zastavljeno v pravo smer. V telesni kulturi kot celoti ne najdemo svojega pravega mesta. Že na kongresu telesne kulture Slovenije 7. in 8. aprila 1961 je bilo domnjeno, da se bo s telesno vzgojo ukvarjala predvsem šola, s športom športni klubi, z rekreacijo oziroma razvedrilno dejavnostjo pa TVD Partizan. Partizan se je pred tem ukvarjal v glavnem z gimnastiko. Zaradi nove vsebine je zašel v krizo. Tako je bilo tudi v litijski občini. Ob obnovitvi društva partizan je bilo opredeljeno, da prevzema sila pomembno področje telesne kulture, skrb za zdravo življenje. V Litiji se v zadnjem času od tega oddaljujemo. Zato trdim, da ZTKO In TVD Partizan ne odigravata zadovoljivo svoje vloge v občini. V svojem delu združujejo med seboj različne oblike telesne kulture, ki se po svojih ciljih zelo razlikujejo. Tako so tekmovalni (vrhunski šport) združili z rekreacijo. Takšen je bil Tek zmage '88 v Litiji.

Ob tem, morda v opravičilo, navaja tov. Prač činično ugotovitev, da denarnih nagrad niso prejeli rekreativci. Seveda za takšno ugotovitev ni potrebno biti posebno bister. Pozablja pa, da so tekli v isti konkurenci z atleti iz različnih krajev Slovenije. Tudi v rezultatih, ki so bili objavljeni v Glasilu občanov, ni bilo zaslediti niti enega rekreativca iz naše občine. Kar me je še posebno zbadlo v oči. Navsezadnje tudi število nastopajočih udeležencev iz naše občine z organizatorji vred ni bilo takšno, da bi se lahko z njimi ponašali.

V jeseni 1984 smo v litijski občini organizirali uspelo republiško tekmovanje v krosu. Upali smo, da bo ta prireditev obudila atletiko v Litiji. Angažirali so se vsi nekdanji atleški delavci iz Litije,

pravzaprav so bili pobudniki same prireditve. Tudi TVD Partizan je prispeval levji delež k dobri organizaciji in poteku tekmovanja. Žal se želje po obuditvi atletike niso uresničile. Celo več. Že naslednja leta se občinska reprezentanca ni udeležila republiškega tekmovanja v krosu, čeprav smo bili prej, vsaj s šolsko mladino, na podobnih tekmovanjih stalno prisotni. Pomanjkanje denarja tu ne more biti vzrok, kar so potrdili prireditelji Teka zmage '88 v Litiji s svojimi denarnimi nagradami.

V svojih člankih nisem omenil niti z besedo organizacije Teka zmage 88. Prav tako nisem nikjer trdil, da za organizacijo teka ni potrebno znanje. Celo nasprotno, trdim, da je pri organizaciji kakršnekoli športne ali rekreativne dejavnosti znanje izrednega pomena. Že samo zaradi tega, da ne bi zdravju škodili. Če je tov. Prač prebral takšno trditev v Delu, potem to ni bil moj članek. Strinjaj se z ugotovitvijo, da je za množičnost dobra organizacija najboljša vaba. Čemu potem denarne nagrade?

Danes smo priča vse večji demokratizaciji družbe. Menimo, da je to tudi edino prava pot, ki nas bo pripeljala iz krize. Ob vsem tem se tov. Prač sprašuje, od kje meni pravica do ocenjevanja njihovega delstva, če nisem pripravljen z njimi sodelovati. Sprašujem se, od kje mu takšni zaključki? Ko je bil predsednik Partizana tov. M. Plaznik, smo se športni pedagogi iz šol skupaj s predstavniki Partizana večkrat posvetovali, kako izboljšati različna tekmovanja. Žal takšnih posvetovanj sedaj ni več. Sam sem po svoji študijski usmeritvi bolj usmerjen v šport in mi konkretno delo v Partizanu zaenkrat ne predstavlja nobene motivacije. Za samo ocenjevanje njihovega dela pa menim, da ni pogoj, da sem v društvu tudi neposredno aktiven, celo mislim, da bi me takšna aktivnost pri ocenjevanju ovirala. Menim pa, da imam večkratno pravico ocenjevan-

ja, in sicer kot:

— občan Litije in uporabnik storitev TVD Partizana Litija,

— delavec, ki prispeva od bruto OD svoj delež za športne dejavnosti in s tem tudi za dejavnosti, ki jo izvaja TVD Partizan,

— športni pedagog na osnovni šoli v litijski občini,

— mentor ŠŠD Tisje, pri OŠ Šmartno, ki je tudi uporabnik dejavnosti TVD Partizana,

— profesor telesne vzgoje s končano VŠTK v Ljubljani (sedaj FTK), ki je zaenkrat še najvišja izobraževalna institucija za telesno kulturo v SRS,

— dolgoletni amaterski delavec na področju športa v litijski občini,

— nenazadnje kot človek, ki ne sprejema takšnega razvoja družbe in s tem športa, ki je do skrajnosti materializiran.

Kljub vsej tej široki paleti pravic po ocenjevanju dela in vloge Partizana v Litiji dosedaj teh pravic še nisem uporabil. Hotel sem le opozoriti na nesmotrno porabljanje družbenih sredstev, ki jih v zadnjem času primanjkuje na vseh koncih.

Ugotovitev tov. Prača, češ da je v Litiji preveč takih, ki so pripravljene samo ocenjevati in kritizirati delo tistih, ki delajo, sami pa niso pripravljene storiti ničesar, je morda celo resnična. Sam se ne prištevam mednje. Tega s poštenostjo ne morejo trdit tudi tisti, ki niso v športnem življenju v občini samo od včeraj. Menim, da sem v svojem športnem delu opravič dovolj, tudi brezplačno dela, da sem aktiven in da še sedaj, kot vsi učitelji na šolah sploh, opravljam dokajšen del svojega dela brezplačno.

Odrpno pa ostaja vprašanje angažiranja domačih nadarjenih in kvalitetnih športnih delavcev (strokovnjakov), ki se jim v občini z lahkoto odrekamo. Ne trdim, da je za to neposredno odgovoren Partizan in ZTKO Litija. So pa tudi med njimi ljudje, ki so krivi za takšno stanje. NEMO PROPHETA IN PATRIA!

prof. TOMAŽ MALENŠEK